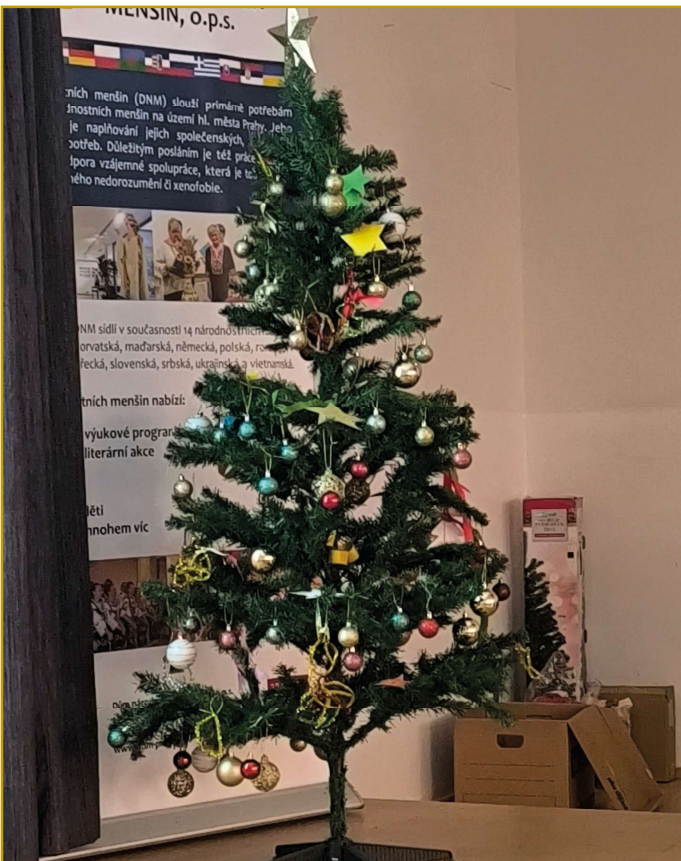

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

4/2024

Γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα

Η Καλημέρα εκδίδεται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου
Πολιτισμού της Τσεχίας.
Tento časopis je vydáván za finanční podpory Ministerstva Kultury ČR.

MINISTERSTVO
KULTURY

Κάλαντα “Τα είπαμε!”

EDITORIAL

Περιοδική έκδοση της ΕΚ Πράγας

Εκδότης / Vydavatel:

Ελληνική Κοινότητα Πράγας / Řecká obec Praha

Σύνταξη / Redakční rada:

Tassula Zissaki-Healey, Virginia Mprouta,
Michalis Laso, Kateřina Bošková

Αλληλογραφία / Korespondence:

Řecká obec, Vocolova 3, 120 00 Praha 2

facebook/Ελληνική-Κοινότητα-στην-Πραγα

E-mail:

tassula.healey@gmail.com (ΕΚ Πράγας)

Web:

<http://www.ropraha.eu>

Λογαριασμός ΕΚ Πράγας

Česká spořitelna, Praha 1,

č.ú.: 1928830399/0800

Εκτύπωση / Tisk:

GRAFIKSHOP

Bubenská 1477/1, 170 00 Praha 7

Συνδρομή

Beneficiary:

Řecká obec Praha, Vocolova 3, 120 00 Praha 2,

Prague - Czech Republic

Beneficiary Bank:

Česká spořitelna a.s., Pobočka Praha 1,

Václavské nám. 16, 110 00 Praha 1,

Prague - Czech Republic

IBAN: CZ80 0800 0000 0019 2883 0399

BIC (SWIFT): GIBACZPX

Το τελευταίο τεύχος του περιοδικού μας για το 2024!

Ήρθε η ώρα να ευχαριστήσω τους φίλους του περιοδικού που συνεργάστηκαν και συνεργάζονται προσφέροντας άρθρα, κείμενα, ιδέες: τις δασκάλες των τμημάτων ελληνικής γλώσσας για τους μικρούς μας μαθητές, **Βιργινία Μπούτα και Έλλη Αλωνεύτου**, τον **Φίλιππο Λιάκο**, υπεύθυνο της ελληνικής ομάδας μπάσκετ Hellenic Aritma, τη **Γεωργία Παρχαρίδου**, η οποία ήταν υπεύθυνη για τη στήλη Παιδική Γωνιά (για αρκετά χρόνια) και από φέτος ξεκίνησε ξανά να γράφει για τη νέα/παλιά μας στήλη. Όλοι προσέφεραν το χρόνο τους αφιλοκερδώς.

Θέλω να ευχαριστήσω την συντακτική ομάδα μας, τον **Μιχάλη Λάσο**, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου εδώ και πολλά χρόνια, υπεύθυνο του χορευτικού συγκροτήματος 'Ακρόπολις' και χοροδιδάσκαλος, αντιπρόσωπο της Κοινότητάς μας στο Δήμο Πράγας. Ο Μιχάλης είναι αυτός που σας ταχυδρομεί το περιοδικό μας. Εννοείται ότι κι αυτός όπως όλοι εμείς της συντακτικής ομάδας προσφέρει το χρόνο του αφιλοκερδώς.

Επίσης, δεν ξεχνώ και τους γενναιοδωρους χορηγούς της Κοινότητάς μας και του περιοδικού μας (όταν αντιμετωπίζουμε οικονομικές δυσκολίες): τους **Θωμά Πετσίνη, Χρήστο Προβίδα, Αλέξη Κοράνη**, την οικογένεια **Νεδέλκο**, τους **Βασίλη Παπαχαράλαμους, Βασίλη Γιαλαουζιδη**, την οικογένεια **Πανάτση**, τον **Γιάννη Ζαβαλιάνη**. Χωρίς την ευγενική τους οικονομική στήριξη δεν ξέρω πώς θα ήμασταν ακόμα μια τόσο δυναμική Κοινότητα και πώς θα μπορούσαμε να εκδίδουμε το περιοδικό μας, το μόνο περιοδικό στα ελληνικά στην Τσεχία. Σας ευχαριστούμε!

Ειδικά ευχαριστώ όλους τους **γονείς, τις δασκάλες** μας και **τα μέλη** της Κοινότητας, που σε κάθε εκδήλωση για τους μικρούς μας μαθητές αφιλοκερδώς προσφέρουν τη βοήθεια τους στην οργάνωση των εκδηλώσεων. Ευχαριστούμε την δασκάλα **Κατερίνα Σπάλα**, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου εδώ και αρκετά χρόνια, υπεύθυνη διδασκαλίας ελληνικής και τσεχικής γλώσσας και των καλλιτεχνικών προγραμμάτων. Είναι κανείς να απορεί από πού αντλεί τόση ενέργεια και δύναμη, την οποία προσφέρει για το καλό της Κοινότητάς μας.

Πάντα στις εκδηλώσεις μας χειροκροτούμε το χορευτικό συγκρότημα και την ορχήστρα μας. Αυτή τη φορά με τα χειροκροτήματα τους λέμε ένα μεγάλο ευχαριστώ για την ακούραστη δουλειά που κάνουν. Μόνο περηφάνια νοιώθουμε όταν τους βλέπουμε πάνω στη σκηνή.

Ένα μεγάλο μπράβο και ευχαριστώ αξίζουν και **τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Ανδρονίκη Σπάλα-Ποντλάχοβα, Αντιπρόεδρος και Ταμίας, η Κατερίνα Σπάλα, ο Μιχάλης Λάσο και η Μαρίνα Μότσκοβα**. Δεν είναι μόνο καλοί εθελοντές οι οποίοι αφιερώνουν ώρες για τη βελτίωση της δουλειάς της Κοινότητας, αλλά πολλές φορές προσφέρουν και οι ίδιοι οικονομική ενίσχυση όταν χρειαζόμαστε.

Τασούλα Ζησάνη-Healey, Πρόεδρος ΕΚ Πράγας, Συντάκτης του περιοδικού 'Καλημέρα'

Στο τεύχος 4, σας ενημερώνουμε για τις εκδηλώσεις για τους τελευταίους τρεις μήνες του χρόνου περιλαμβάνοντας και μερικές του Σεπτεμβρίου. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος το τελευταίο τεύχος περιλαμβάνει και αφιέρωμα στην αγαπημένη μας Κύπρο μέσω συνεντεύξεων. Ξεχνάμε και πάλι τη στήλη **Παιδική Γωνιά** με

την φίλη μας Γεωργία Παρχαρίδου. Στη στήλη αυτή μπορείτε κι εσείς να συμβάλετε με άρθρα, ιδέες, προτάσεις, κ.λπ.

Το Πρόγραμμα της ΕΚ Πράγας μέχρι το τέλος του 2024 και αρχές του 2025

- Εορτασμούς των εθνικών επετείων (28ης Οκτωβρίου 1940 και 25ης Μαρτίου 1821))
- «Η Κύπρος του Χθες και του Σήμερα», παρουσίαση βιβλίου της Βίβιαν Αβρααμίδου Πλούμπη, σύντομο καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τραγούδια και μουσική της Κύπρου)
- Έκθεση φωτογραφίας του Αντώνη Πατούνη (θα σας ανακοινώσουμε τις λεπτομέρειες)
- Χριστουγεννιάτικο Πάρτι για τους μικρούς μαθητές (17 Δεκεμβρίου)
- Κάλαντα των μικρών μαθητών (19 Δεκεμβρίου)
- Ετήσια Γενική Συνέλευση και Κοπή της Πίτας της ΕΚ Πράγας (Ιανουάριος)
- Αποκριάτικο πάρτι για τους μικρούς μαθητές (Φεβρουάριος)
- Εκμάθηση ελληνικής και τσεχικής γλώσσας (εγγραφή)
- Έκδοση περιοδικού 'Καλημέρα' (4 τεύχη το χρόνο)

Καλή ανάγνωση! Ειρηνικό το 2025! (ΤΖΗ)

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο Πρόεδρος της Ελλάδος στην Τσεχική Δημοκρατία κ. Αθανάσιος Παρέσογλου επισκέφθηκε, την πόλη Pardubice, με αφορμή την εκδήλωση “Ημέρα της Ελλάδος” που διοργάνωσε το εκεί Επίτιμο Προξενείο της χώρας μας, επ’ ευκαιρία της συμπλήρωσης δύο ετών από την ίδρυσή του. Η επίσκεψή του κ. Πρέσβη άρχισε στο ιστορικό κτίριο του Δημαρχείου του Pardubice, όπου πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια φωτογραφικής έκθεσης με θέμα τους θρησκευτικούς και πολιτιστικούς θησαυρούς της Κύπρου, η οποία διοργανώθηκε από το Επίτιμο Προξενείο της Ελλάδος στο Pardubice σε συνεργασία με τον Δήμο Pardubice. Μετά τα εγκαίνια της έκθεσης, ο κ. Πρόεδρος είχε μία πολύ εγκάρδια συνάντηση στο Δημαρχείο του Pardubice με τον Δήμαρχο της πόλης κ. Jan Nadrchal και μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου,

κατά τη διάρκεια της οποίας, έγινε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις προοπτικές συνεργασίας του Pardubice με την ελληνική Πρεσβεία για την διοργάνωση εκδηλώσεων με πολιτιστικό, τουριστικό, εκπαιδευτικό και εμπορικό χαρακτήρα, καθώς και για την δυνατότητα συνεργειών του Δήμου Pardubice με ελληνικούς Δήμους ή την αδελφοποίηση του με κάποια ελληνική πόλη ανάλογου μεγέθους.

Στη συνέχεια, ο κ. Πρόεδρος συμμετείχε σε δεξίωση που πραγματοποιήθηκε στους χώρους του επίτιμου προξενείου της χώρας μας όπου ο επίτιμος Πρόξενος κ. Σωτήριος Ζαβαλιάνης υποδέχθηκε τον κ. Πρόεδρο, τον Δήμαρχο του Pardubice, βουλευτές της περιφέρειας Pardubice και μέλη της ελληνικής κοινότητας της ευρύτερης περιοχής.

Αποχαιρετιστήριο μήνυμα του Πρέσβη της Ελλάδος κ. Αθανασίου Παρέσογλου, επ’ ευκαιρία της ολοκλήρωσης της εδώ θητείας του

“Αγαπητοί συμπατριώτες,

με συγκίνηση θα ήθελα να σας αποχαιρετήσω τώρα που ολοκληρώνεται η τετραετής θητεία μου στην όμορφη Πράγα και ετοιμάζομαι να αναχωρήσω.

Σαν χθες θυμάμαι την ημέρα της άφιξής μου το πρωινό της 7ης Νοεμβρίου 2020, μία μέρα με πυκνή ομίχλη και τσουχτερό κρύο. Οι πρώτες εμπειρίες μου περιέργες, αφού έφθασα εν μέσω των περιορισμών που είχαν επιβληθεί λόγω της πανδημίας, σε μια πόλη άδεια από κόσμο και τουρίστες, με τους δρόμους άδειους και τα καταστήματα κλειστά.

Σιγά-σιγά επανήλθε η ομαλότητα στην καθημερινή ζωή και μαζί οι συνήθειες διπλωματικές μου δραστηριότητες. Αρχικά, γνώρισα την Πρόεδρο και μέλη της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας, τους Έλληνες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται με επιτυχία στην χώρα αυτή και μας κάνουν υπερήφανους, αλλά και όλους εσάς που για διάφορους λόγους εγκατασταθήκατε προσωρινά ή μόνιμα στην Τσεχία.

Με πολλή χαρά, επίσης, έζησα τα πρώτα βήματα της Ελληνορθόδοξης Ενορίας Πράγας, που σιγά- σιγά εδραιώθηκε και διακονεί τους Έλληνες χριστιανούς αυτής της πόλης.

Στη συνέχεια, επισκέφθηκα και γνώρισα και άλλες ελληνικές κοινότητες όπως στο Μπρνο, στο Κρονοβ και αλλού.

Σε όλους εσάς με τους οποίους συνεργάστηκα ή απλά γνώρισα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες για

την εμπιστοσύνη που δείξατε στο πρόσωπό μου, για την συνεργασία σας, την φιλία σας και την αγάπη με την οποία με περιβάλατε. Το να υπηρετείς έναν υπερήφανο και απαιτητικό λαό, όπως ο δικός μας, δεν είναι εύκολη υπόθεση. Θα ήθελα να γνωρίζετε ότι έκανα ότι περνούσε από το χέρι μου για να βελτιωθούν οι υποδομές της Πρεσβείας μας και το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρει σε όλους εσάς όταν τις χρειάζεστε.

Σας ευχαριστώ, επίσης, για την υπομονή σας και την κατανόησή σας εάν δεν καταφέραμε κάποια φορά να σας ικανοποιήσουμε όπως εσείς θα επιθυμούσατε. Πάντα υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς όλο το προσωπικό της Πρεσβείας μας για την άριστη συνεργασία που είχαμε αυτά τα τέσσερα χρόνια, για την αφοσίωση στο καθήκον που επέδειξαν, καθώς και για τις προσπάθειες που κατέβαλαν για την όσο το δυνατόν καλύτερη εξυπηρέτησή σας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σας παρακαλέσω να περιβάλετε με την ίδια εμπιστοσύνη και αγάπη και το νέο Πρόσβη κ. Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου που θα αναλάβει την διεύθυνση της Πρεσβείας από την ερχόμενη εβδομάδα. Η συνεργασία και η συνδρομή σας θα του είναι πολύτιμη, όπως ήταν και σε μένα.

Εύχομαι σε όλους σας και στις οικογένειες σας υγεία, ευτυχία και κάθε επιτυχία.

Με εκτίμηση,

Αθανάσιος Παρέσoglou”

Καλωσορίζουμε το νέο Πρόσβη της Ελλάδας στην Τσεχία, κ. Ντίνο Κωνσταντίνου

Με μεγάλη χαρά σας ανακοινώνουμε ότι ο νέος Πρόσβης της Ελλάδας στην Δημοκρατία της Τσεχίας, κ. Ντίνος Κωνσταντίνου, επέδωσε τα διαπιστευτήριά του στον Πρόεδρο της Τσεχίας, κ. Petr Pavel, και ανέλαβε και επισήμως τα καθήκοντά του.

Καλώς ήλθατε στην Πράγα, κ. Πρόσβη και καλή αρχή!

Παρατίθεται σύντομος χαιρετισμός του νέου Πρόσβεως:

“Αγαπητές Ελληνίδες και Έλληνες

Με ιδιαίτερα χαρά και συγκίνηση ανέλαβα προσφάτως τα καθήκοντά μου ως Πρόσβης της Ελλάδας στην Δημοκρατία της Τσεχίας. Είναι τιμή μου να εκπροσωπώ τη χώρα μας σε αυτό το φιλόξενο και ιστορικά και πολιτιστικά πλούσιο κράτος. Θα καταβάλλω κάθε προσπάθεια ώστε οι ήδη εξαιρετικές διμερείς μας σχέσεις σε όλα τα επίπεδα να ενισχυθούν έτι περαιτέρω προς όφελος των δύο λαών μας.

Προσβλέπω, επίσης, σε μια άμεση και τακτική επικοινωνία και συνεργασία με όλα τα μέλη της Ομογένειας που διαβιούν εδώ, μία αμφίδρομη σχέση, όπου η Πρεσβεία θα είναι αρωγός σε ό,τι θέμα απασχολεί όλους τους Έλληνες της Τσεχίας, αλλά και όπου μαζί θα προωθούμε τις διαχρονικές αξίες του Ελληνισμού, της Ιστορίας μας και του πολιτισμού μας. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήθελα να συγχαρώ τον προκατόχό μου και εξαιρετο συνάδελφο, Πρόσβη κ. Παρέσoglou, για την εξαιρετική του θητεία και συμβολή στην περαιτέρω εμβάθυνση των διμερών μας σχέσεων με την Τσεχία.

Ανυπομονώ να γνωριστούμε και όλοι από κοντά στο πλαίσιο των διαφόρων εκδηλώσεων της Ομογένειας και της Πρεσβείας. Εύχομαι σε όλους και στις οικογένειές σας υγεία, χαρές και δημιουργία!”

Ντίνος Κωνσταντίνου (από τη σ. φβ της Πρεσβείας)

14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΚ ΠΡΑΓΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΠΡΕΣΒΗ

Η Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας, Τασούλα Ζησάκη-Healey, είχε την πρώτη συνάντησή της με τον νέο Πρόσβη της Ελλάδας, κ. Ντίνο Κωνσταντίνου.

Συζητήσαμε αρκετά θέματα που αφορούν την Κοινότητά μας και γενικά θέματα για τον Ελληνισμό στην Τσεχία σήμερα. Ένα από τα θέματα ήταν η **Ιστοσελίδα Απόδημου Ελληνισμού** που προετοιμάζει το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας. Η ΕΚ Πράγας ήδη έχει στείλει την έκθεση και το φωτογραφικό υλικό για την Κοινότητά μας. Ένα άλλο θέμα ήταν το νέο **Πρόγραμμα Φιλοξενίας στην Ελλάδα** παιδιών σχεδόν κάθε ηλικίας και συνταξιούχων επίσης του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας. Αυτό το Πρόγραμμα υπήρχε κάποτε και πολλά παιδιά και συνταξιούχοι είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν κατασκηνώσεις στην Ελλάδα (με διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, παραδοσιακούς χορούς, εκδρομές, κ.λπ.) Συζητήσαμε και το θέμα της διδασκαλίας και εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στην έδρα της Κοινότητάς μας καθώς και θέματα σχετικά με τη δράση και εκδηλώσεις της Κοινότητας.

Ο κ. Κωνσταντίνου ήταν και είναι αθλητής και η ομάδα μας μπάσκει θα πρέπει να τον καλέσει στους αγώνες της.

Η ΕΚ Πράγας όπως πάντα είναι έτοιμη να συνεργαστεί με την Πρεσβεία της Ελλάδας για το καλό των Ελλήνων στην Τσεχία και της Πατρίδας.

Ευχαριστώ τον κ. Κωνσταντίνου για την φιλική και ζεστή φιλοξενία.

Ευχόμαστε το όραμα του κ. Κωνσταντίνου ως Γενικού Προξένου

στην Νέα Υόρκη, να πραγματοποιηθεί και στην Πράγα όπως τυπώθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2024 στην εφ. «Εθνικός Κήρυξ» στην ανοικτή αποχαιρετιστήρια επιστολή του: «... ο κ. Κωνσταντίνου τόνισε πως το όραμά του ήταν να μετατρέψει το Γενικό Προξενείο σε έναν χώρο «εθνικής υπερηφάνειας, ενότητας, πολιτιστικής έμπνευσης και επαγγελματικό επίκεντρο».

Σεπτέμβρης: Η ΕΚ Πράγας προσφέρει βοήθεια

Ευχαριστούμε όλους όσοι βοήθησαν στέλνοντας βοήθεια στο Κρνοβ μετά την καταστροφή από τις πλημμύρες στην Τσεχία. Την πρωτοβουλία πήραν αυτή τη φορά μέλη της Κοινότητάς μας της τρίτης γενιάς! Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την Ελένη Μητρολιού η οποία έκανε σχεδόν 7ωρο ταξίδι για να μεταφέρει με το αυτοκίνητό της όλα τα είδη βοήθειας τα οποία δόθηκαν σε συγκεκριμένους ανθρώπους που τα είχαν ανάγκη.

Κουράγιο, Κρνοβ! Σας αγαπάμε και σας σκεφτόμαστε.

19 Οκτωβρίου: Το χορευτικό συγκρότημα της ΕΚ Πράγας στο Ostrava Protim-luv Fest 2024. Το Patras World Poetry Festival ανοίγεται στον κόσμο

Η τιμή είναι ύψιστη από το OSTRAVA PROTIMLUV FEST 2024 και την Ελληνική κοινότητα της Τσεχίας.

Το χορευτικό συγκρότημα Ακρόπολις της ελληνικής κοινότητας Πράγας μας τίμησε χορεύοντας τραγούδια

της Μακεδονίας με τους τρίτης γενιάς Έλληνες χορευτές και Ελληνίδες χορεύτριες του.

Η Ελλάδα παντού είναι Ελλάδα και η πατρίδα παντού αναπνέει με τους

αέρηδες του Αιγαίου, της Πίνδου, της Γκιώνας, του Ψηλορείτη, του Ιονίου

και της νήσου Σύμης και... και... και. (Αντώνης Σκιαθός)

2 Νοεμβρίου: Η ΕΚ Πράγας γιόρτασε την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940

Η ΕΚ Πράγας γιόρτασε το Μεγάλο ΟΧΙ του λαού μας στους εισβολείς της Πατρίδας μας, 28 Οκτωβρίου 1940! Το Μεγάλο ΟΧΙ στο φασισμό! Στο φασισμό του χθες και του σήμερα! Την γιορτή μας τίμησαν τα μέλη των Πρεσβειών της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Καλωσόρισαμε στην Πράγα τον νέο Πρέσβη της Κύπρου στη Τσεχία, κ. Δημήτριο Χατζηαργυρίου ο οποίος και χαιρέτησε με μία σύντομη ομιλία για την μεγάλη αυτή γιορτή μας. Μας χαιρέτησε εκ μέρους του νέου

Πρέσβη της Ελλάδας ο Σύμβουλος της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Τσεχία, κ. Σπύρος Κρητικός ο οποίος μίλησε και για την ηρωική Εθνική Αντίσταση του λαού μας. Ο Πρέσβης της Ελλάδας απουσίαζε στην Ελλάδα. Η Πρόεδρος της ΕΚ Πράγας, Τασούλα Ζησάκη-Healey μας καλωσόρισε εκ μέρους του ΔΣ της ΕΚ Πράγας. Στον σύντομο χαιρετισμό της ευχαρίστησε τις δασκάλες Βιργινία Μπούτα, Έλλη Αλωνεύτου και Κατερίνα Σπάλα, μέλος του ΔΣ, υπεύθυνη για την διδασκαλία ελληνικής και τσεχικής γλώσσας, για

την εξαιρετική δουλειά τους στην Κοινότητα. Επίσης, ευχαρίστησε τους γονείς των μικρών μας μαθητών για το ενδιαφέρον που δείχνουν για την καλύτερη βελτίωση των εκδηλώσεων μας και για όλη την βοήθεια που προσφέρουν αφιλοκερδώς στην Κοινότητά μας. Και φέτος οι μικροί μας μαθητές του τμήματος ελληνικής γλώσσας της Κοινότητάς μας έδωσαν μεγάλη χαρά με το πρόγραμμά τους. Ευχαριστούμε τους γονείς για την ενεργή συμμετοχή τους. Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους χορηγούς

Μας χαιρετάνε ο Πρόεδρος της Κύπρου, κ. Δ. Χατζηαργυρίου και ο Σύμβουλος της Πρεσβείας της Ελλάδας, κ. Σ. Κρητικός

δυσκολίες που συναντούσα, έτρεχα στο γραφείο του Στάθη για κουράγιο και συμβουλή. Στον Γιώργο πήγαίνα για γυμναστική, να φύγουν όλες οι τοξίνες που μάζευα στην όχι και τόσο εύκολη πορεία μου ως Πρόεδρος. Ο Στάθης ήταν ο κύριος χορηγός στην παραγωγή του πρώτου μας ντοκιμαντέρ της Τσεχικής Δημόσιας Τηλεόρασης για την Κοινότητα, το οποίο κάλυψε και την Ελλάδα, δηλαδή έδειξε και τις ρίζες μας. Από τη μεγάλη συγκίνηση που τους είδα μετά από 20 χρόνια, ξέχασα να τους πω το μεγάλο ευχαριστώ για την στήριξη τους στην Κοινότητά μας. Το περιοδικό 'Καλημέρα' ακόμα βγαίνει χάρη σ' αυτούς τους δύο γενναϊόδωρους ανθρώπους. Τώρα έχω την ευκαιρία να σας πω ότι σας αγαπάμε.

μας για την ευγενική τους προσφορά στη λαχειοφόρο αγορά: τους Βασίλη και Ανθούλα Πανάτση (Greece Tours), την οικογένεια Νεδέλκο (ελληνικό εστιατόριο Όλυμπος), τον Βασίλη Παπαχαράλμπους (Holy Pasta), τον Βασίλη Γιαλαουζίδη (YAYAS), τον Γιάννη Ζαβαλιάνη (Zavalianis Sweet). Ευχαριστούμε τον καλό μας φωτογράφο, Αντώνιο Πατούλη, που δεν κάθισε ούτε στιγμή και φωτογράφιζε όλο το πρόγραμμα της γιορτής.

Δύο μεγάλες εκπλήξεις στη γιορτή μας ήταν σαν την 'δεύτερη παρουσίαση' των κάποτε μεγάλων και ευγενικών χορηγών της Κοινότητάς μας, του Στάθη Λάζαρη και του Γιώργου Πατενίδη. Όταν μετακόμισαν στην Ελλάδα μας άφησαν πολύ πιο φτωχούς όχι μόνο οικονομικά αλλά και ηθικά. Δεν θα ξεχάσω όταν σαν νέα Πρόεδρος με τις

Ο Γιώργος Πατενίδης

Ο Στάθης Λάζαρης

16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ-1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ : ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε στην Πράγα, στο Clam Gallasuv Palac την έκθεση της κύπριας εικαστικού, Μαρία Χατζητόφη, η οποία μέσα από κεντήματα και ύφανση από τη συλλογική μνήμη μας θυμίζει όχι μόνο τη μάνα και τη γιαγιά, αλλά και την Κύπρο που εδώ και μισό αιώνα ακόμα προσπαθεί να βρει μια δίκαια λύση μετά την εισβολή του Αττίλα. Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν στις 21 Νοεμβρίου από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Δ. Χατζηαργυρίου. Την οικονομική υποστήριξη προσέφεραν και οι εταιρίες GTL, AKESO.

Με τα μάτια της Σαλώμης | Κυπριακά Κεντρίσματα (αναδημοσίευση)

Γράφει η Βίβιαν Αβρααμίδου-Πλούμπη

Αν έχω ακόμα κάποιες ελπίδες πως η φωνή της Κύπρου μας έχει τη δυνατότητα να ακουστεί μέσα από ανθρώπινες χορδές, ξεπερνώντας τον στριγκό ήχο που κάνει το χρήμα όταν αλλάζει χέρια, αν νομίζω πως μπορεί να ακουστεί εκείνος ο παλιός, ο ζεστός τόνος που ξέρει να φτάνει στις καρδιές των άλλων και να μοιράζεται μαζί τους τις αγωνίες της, είναι γιατί πιστεύω στη δύναμη της τέχνης και του λόγου. Είναι γιατί, έστω και μετά από 50 χρόνια, κατάλαβα επιτέλους πως την γλώσσα της αλήθειας μπορούν να την επικοινωνήσουν μόνο οι λόγιοι κι οι καλλιτέχνες. Ας αφήσουμε αυτούς, λοιπόν, να μας εκπροσωπήσουν· να μιλήσουν για όλα εκείνα που καίνε την ψυχή μας χρόνια τώρα.

«Κλωστές και κουρελούδες – κέντημα και ύφανση μέσα από τη συλλογική μνήμη, θυμίζουν τη φιγούρα της μητέρας και της γιαγιάς. Μας επαναφέρουν στις ρίζες μας και από εκεί και πέρα μπορούν να μας οδηγήσουν σε μαγικούς δρόμους».

Αυτά είναι τα λόγια της Κύπριας εικαστικού Μαρίας Χατζητόφη, η οποία από τις 16 Νοεμβρίου μέχρι και την 1 Δεκεμβρίου 2024 βρίσκεται με τα έργα της στην Πράγα της Τσεχίας. Σε ένα εντυπωσιακό μπαρόκ παλάτι στην καρδιά της πόλης -στο Clam Gallas Palace- το οποίο ανακαινίστηκε πριν από περίπου ένα χρόνο και που διαχειρίζεται ο Δήμος της πόλης, παρουσιάζονται 19 μοναδικά καλλιτεχνήματα μικτής τεχνικής, με κέντημα και αγκυλικό σε καμβά, με αναφορές στην κατεχόμενη Κύπρο. Τη Μαρία Χατζητοφή είχα γνωρίσει

πριν ακόμα η τουρκική εισβολή ανατρέψει τον κόσμο μας. Την γνώρισα στην Αμμόχωστο σαν μαθήτριά του πρώτου Γυμνασίου της πόλης, και τη θυμάμαι σαν μια ήρεμη, ευγενική φιγούρα, που στο βλέμμα της, όμως, έκαιγε η φλόγα μιας παράξενης σιγουριάς.

Το πρόσφατο έργο της που παρουσιάζουμε στην Πράγα μοιάζει με το πικρό κρασί που κλήθηκε ο Κύπριος να πιεί σταγόνα τη σταγόνα, πληρώνοντας προδοσίες, λάθη δεκαετιών, εγκλήματα δικών και ξένων. Με τη βελόνα και το πινέλο της, τραγουδά τον πόνο της προσφυγιάς και τον ατελείωτο πόθο για επιστροφή στους τόπους που γεννήθηκαν, το αβάσταχτο δράμα των συγγενών των

αγνωσμένων που παραμένουν άφαντοι και άταφοι για πέντε δεκαετίες, την καταστροφή που δέχτηκε ο Κυπριακός πολιτισμός με την εισβολή και την πενήνταχρονη ήδη κατοχή, τις δυνατές αναμνήσεις από τα χρόνια της ειρήνης στο νησί που δε λένε να σβήσουν, την προσμονή για την επανένωση του

νησιού.

Το έργο της Χατζητοφή μοιάζει με ένα δυνατό χαστούκι στα πρόσωπα όλων αυτών που βολέυτηκαν πίσω από έναν εφήμερο πλουτισμό, και που πίστεψαν πως η δική τους σιωπή μπορεί να διαγράψει την αλήθεια. Ανήκει στους ανθρώπους που πιστεύουν ακράδαντα ότι «η μνήμη πρέπει να διατηρηθεί ζωντανή και να περάσει στις επόμενες γενιές». Η γνώση του παρελθόντος είναι το κλειδί για ένα ειρηνικό μέλλον. «Δεν είναι θέμα τεχνικής ή αναζήτησης της τελειότητας. Το θέμα εδώ είναι το συναίσθημα. τα συναισθήματα και τα μηνύματα που μπορεί να αντικατοπτρίζει η δημιουργία για τους θεατές» σημειώνει η εικαστικός.

Τα έργα συνοδεύονται από μικρά κείμενα του βραβευμένου Κύπριου συγγραφέα και ποιητή ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΙΔΗ, ο οποίος ήταν αιχμάλωτος πολέμου στην Τουρκία κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Στα πενήντα χρόνια που πέρασαν από το 1974 ο Γιώργος Χαριτωνίδης είχε την απύθμενη δύναμη να μετουσιώσει σε λέξεις και σε στίχους το πιο βαθύ τραύμα που αφήνει ένας πόλεμος στην ψυχή ενός αιχμαλώτου, και να το παραδώσει στην ανθρωπότητα σαν ευχή και κατάρα. Κατάφερε να ξορκίσει μόνος την τραυματική του εμπειρία, και να καταγράψει με έναν ιδιαίτερο τρόπο τα συναισθήματά του, αποφεύγοντας λυρισμούς, καταγγελτικούς λόγους και δραματοποιήσεις. Ο Χαριτωνίδης έχει λόγο «αληθινό». Γράφει σε κάποιο κείμενό του για την έκθεση: «Η κλωστή ταξιδεύει μέσα στην Ιστορία,

αγκαλιάζει την παράδοση, την μνήμη και στέκεται στην τραγωδία του '74. Το βελόνι τσιμπά πρώτα την καρδιά και ύστερα τον καμβά. Μαγνητίζει τις μέλισσες μέσα από το ποίημα «Ονήσιλος» του Παντελή Μηχανικού, τις σκορπά στο σώμα της Κύπρου· το τσιμπούν· το μέλι τους αφήνουν στις κηρήθρες της νεκρής ζώνης. Προσπαθούν να γεφυρώσουν το χάσμα του πριν και του μετά του 1974. Προχωρούν, τυλίγονται γύρω από τον πολιτισμό και καταλήγουν στην Ελληνική σημαία· προειδοποιώντας.» Κεντρική φιγούρα στα έργα αποτελεί μια μικρή κούκλα· πότε ξαπλωμένη σε μια κουρελού, από εκείνες που είχαν απλώσει οι πρόσφυγες κάτω από τα λιόδεντρα της ελεύθερης πατρίδας, στις πρώτες μέρες τους μακριά από τους τόπους τους, πότε την βλέπουμε να σέρνει ένα μικρό καράβι με την γαλανόλευκη σημαία, πότε να κάθεται έξω από τα αντίσκηνα της προσφυγιάς και τα συρματοπλέγματα του διαχωρισμού μεταξύ πατρίδας και πατρίδας. Σε ένα κείμενό του ο Χαριτωνίδης περιγράφει:

«Αα... η κούκλα μου», αναφωνεί η

Μαρία. Η πλαστική κουκλίτσα είναι ξαπλωμένη πάνω σε μια πολύχρωμη κουρελού στο χολ. Τη σηκώνει τρυφερά με συγκίνηση και της χαϊδεύει τα μαλλιά. Στρέφεται δειλά και ρωτά τη νεαρή έποικο αν μπορεί να την πάρει. «Είναι δώρο της μακαρίτισσας της νονάς μου», προσπαθεί να της εξηγήσει. «Όχι», απαντά λυπημένη η έποικος. «Είναι το γούρι μου. Τη βρήκα μέσα σ' ένα μπαούλο. Τα βράδια κοιμόμουν μαζί της. Ήταν η παιδική μου παρέα.». Η Μαρία δεν λέει τίποτε και συνεχίζει να περιφέρεται μέσα στο πατρικό της σπίτι.. Στο σπίτι αυτό έζησε μέχρι τα δεκαεφτά της χρόνια. Όσα χρόνια είχε και η νεαρή Τουρκάλα, που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο ίδιο σπίτι. Πλησιάζει

την αυλόπορτα. Η νεαρή Τουρκάλα τρέχει να την προλάβει. Της λέει να περιμένει μια στιγμή. Επιστρέφει κρατώντας μια πλαστική σακούλα και της την προσφέρει. Είναι γεμάτη μούσμουλα από το δέντρο της αυλής της. Η Μαρία λέει «ευχαριστώ» και απομακρύνεται.

Είμαστε μια απειροελάχιστη κουκίδα σ' αυτόν τον κόσμο που ζούμε. Κι όμως οι ξένοι γνωρίζουν το νησί μας. Ξέρουν τις όμορφες παραλίες μας, έχουν απολαύσει στις διακοπές τους το γαλανό μας ουρανό και τα πεντακάθαρα νερά της παραλίας μας. Ελάχιστοι, όμως, γνωρίζουν πόσο βαθύ είναι το τραύμα μας. Χάσαμε το δικό μας κάτω από την αοριστία των επιδιώξεων μας. Κρύψαμε τα συρματοπλέγματα πίσω από πανύψηλα μοντέρνα κτίρια, μην τρομάζουμε τον τουρισμό. Με αυτήν, και άλλες τέτοιες εκδηλώσεις, με τη φωνή των καλλιτεχνών και των λογοτεχνών μας, εμείς, οι πολίτες της Κύπρου, σηκώνουμε το ανάστημά μας. Ο κόσμος πρέπει να μάθει την αλήθεια.

Ο Πρόεδρος της Κύπρου, κ. Δ. Χατζηαργυρίου εγκαινίασε την έκθεση

Η ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΤΟΦΗ γεννήθηκε στο κατεχόμενο χωριό Λύση. Σπούδασε στο Α' Γυμνάσιο Αμμοχώστου και πήρε το πτυχίο της από το Ινστιτούτο

Εφαρμοσμένων Τεχνών Stroganovsky στη Μόσχα. Επί 34 χρόνια διδάσκει τέχνη σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο. Η δουλειά

της εκτέθηκε εκτενώς σε διάφορες γκαλερί στην Κύπρο και την Ελλάδα.

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: ΔΙΕΘΝΗ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η Πρεσβεία της Ελλάδας στην Πράγα έλαβε και φέτος μέρος στο χριστουγεννιάτικο International Charity Bazaar (Διεθνή Φιλανθρωπική Αγορά) που διοργανώθηκε από τις εδώ Πρεσβείες υπό την αιγίδα

της “Diplomatic Spouses Association”. Ευχαριστούμε θερμά τους χορηγούς του ελληνικού περιπτέρου για τις προσφορές τους, καθώς και το χορευτικό συγκρότημα της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας, για

την πολύ όμορφη επίδειξη παραδοσιακών χορών που πραγματοποίησε στο χώρο του Bazaar.

6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: ‘Η ΚΥΠΡΟΣ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ’

Η Ελληνική Κοινότητα Πράγας σε συνεργασία με το Λύκειο Ελληνίδων στην Τσεχία και υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Τσεχία πραγματοποίησε μια εξαιρετική εκδήλωση αφιερωμένη στα 50 χρόνια από την εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο. Ευχαριστούμε τους διοργανωτές: Κατερίνα Σπάλα, Έλλη Αλωνεύτου, Τερέζα Νίκου, Πρεσβεία της Κύπρου και τα μέλη του ΔΣ της ΕΚ Πράγας! Ευχαριστούμε την συγγραφέα Βίβιαν Αβρααμίδου για την παρουσίαση του βιβλίου της ‘Η σιωπή μιας αιχμαλωσίας’ και για την ομιλία της ‘Η Κύπρος του Χθες και του Σήμερα’, η οποία μας προκάλεσε πολλές σκέψεις από την ίδια την ερώτηση της Βίβιαν: Ποιο Χθες; από τους 70 αιώνες της ύπαρξης της Κύπρου, από την κάπως και όχι τόση Ανεξαρτησία από τους Οθωμανούς, Άγγλους, από τα 50 χρόνια εισβολής...

Και ποιο Σήμερα; Ακόμα μοιρασμένη η Λευκωσία, ακόμα η λεγόμενη Πράσινη Γραμμή, ακόμα η ύπαρξη του τείχους της Ντροπής!!!! Και ο τουριστικός δρόμος της πόλης φάντασμα, της Αμμοχώστου... Οι

αγνοούμενοι... Πόνος, πολύ πόνος... αλλά και αποφασιστικότητα να ρίξουμε το τείχος της ντροπής, να ενώσουμε το νησί και πάλι χωρίς τους εισβολείς, χωρίς αφεντάδες...

Στιγμιότυπα από την εκδήλωση:

«Η ΣΙΩΠΗ ΜΙΑΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ»

Η Βίβιαν Αβρααμίδου-Πλούμπη γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αμμόχωστο της Κύπρου. Σπούδασε οικονομικά στην Αθήνα και στατιστική στο Σιάτλ και εργάστηκε στον τομέα της έρευνας αγοράς. Τα τελευταία 27 χρόνια ζει και εργάζεται στην Τσεχία. Έχει γράψει 8 μυθιστορήματα και 3 συλλογές διηγημάτων. Έργα της έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά, τουρκικά, ρουμανικά και τσεχικά.

Απόσπασμα από την Εισαγωγή του βιβλίου 'Η σιωπή μια αιχμαλωσίας'

Δεν γράφω για τον πόλεμο. Για τον άνθρωπο μέσα στον πόλεμο γράφω. Δεν γράφω για παράσημα, ούτε για χαμένες μάχες. Γράφω για συναισθήματα, εκείνα που έμειναν κρυμμένα στα βάθη της καρδιάς μας για μισό αιώνα. Από το 1974, τη χρονιά της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο, στην πατρίδα μου.

(...) Γράφω για τον αιχμάλωτο πολέμου Δημήτρη Τουμαζή.

Γράφω και για εμάς.

Έλεγα πως ξέρω την ιστορία του

Δημήτρη, του Κάκη, του συμπολίτη, του αγαπημένου φίλου. Πιάστηκε αιχμάλωτος κάπου έξω από το χωριό Μια Μηλιά της επαρχίας Λευκωσίας, στον δεύτερο γύρο της εισβολής, μαζί με όλο τον λόχο υποστήριξης στο τάγμα του. Για κάπου δύο μήνες, όμως, το δικό του όνομα απουσίαζε από κάθε κατάλογο αιχμαλώτων του Ερυθρού Σταυρού. Για κάπου δύο μήνες οι δικοί του άνθρωποι, παραμένοντας χωρίς καμιά ενημέρωση, θρηνούσαν την απουσία του. Μόνο όταν απελευθερώθηκαν οι πρώτοι αιχμάλωτοι, πληροφορήθηκε η οικογένεια πως ο γιος τους βρισκόταν στις φυλακές της Αμάσειας στα βάθη της Τουρκίας. Μετά από 75 συνολικά μέρες αιχμαλωσίας, στις 27 Οκτωβρίου του 1974, ο Κάκης κατέβηκε από το τελευταίο λεωφορείο, με την τελευταία ανταλλαγή αιχμαλώτους και πάτησε επιτέλους το πόδι του στην ελεύθερη πατρίδα.

(...) Το βιβλίο αφιερώνεται σε όλους

τους αιχμαλώτους της τουρκικής εισβολής του 1974, αλλά και κάθε άλλου πολέμου. Μαζί καταθέτω την ταπεινή συγγνώμη μου, που εμείς οι άλλοι δεν βρίσκουμε τον τρόπο να τους βοηθήσουμε να επουλώσουν τα τραύματά τους, τα πιο βαθιά τραύματα που αφήνει η ανελέητη η ανθρώπινη παράνοια. (Πράγα, Ιανουάριος 2023)

17 ΔΕΚΕΜΒΡΗ: ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΠΑΡΤΙ

ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ! ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΚΑΛΑ, ΜΕ ΥΓΕΙΑ! ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 2025!

Οι μικροί μαθητές των τμημάτων ελληνικής γλώσσας, μουσικοκινητικής και θεάτρου της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας γιορτάσανε τα Χριστούγεννα στο Σπίτι Εθνικών

Μειονοτήτων. Μια εξαιρετική γιορτή για τα παιδάκια μας, αλλά και για μας τους γονείς, γιαγιάδες και παππούδες. Χαρούμενα παιδιά! Οι γονείς οργάνωσαν το Χριστουγεννιάτικο

τραπέζι. Ευχαριστούμε τη μαμά Κατερίνα Δαλγιαννάκη για την ιδέα και όχι μόνο και για όλη την οργάνωση των δραστηριοτήτων των παιδιών στο μεγάλο τραπέζι. Εκεί

τα παιδάκια πρώτα φτιάζανε τα δικιά τους χριστουγεννιάτικα μπισκοτάκια, ακολουθώντας πάντα τις οδηγίες των δασκάλων τους, μετά όλα τα παιδάκια κάνανε έναν κύκλο πριν να στολίσουνε το δικό τους Χριστουγεννιάτικο Δέντρο. Ακούσαμε και το παραμύθι της

Καϊιάς Μάγισσας και το πρόγραμμα των παιδιών έλεισε με τα Κάλαντα. Μικρούλκα-γλυκούλκα! Αυτά είναι τα παιδάκια μας. Ε, βέβαια, εμείς τα καμαρώνουμε.

Ευχαριστούμε τις δασκάλες μας, τη Βιργινία Μπούτα και τη Ναυσικά

Νικολαΐδου. Ευχαριστούμε τους γονείς για όλη τη βοήθεια τους και συμπαράσταση. Ευχαριστούμε την Κατερίνα Σπάλα, μέλος του ΔΣ της ΕΚ Πράγας, υπεύθυνη για την διδασκαλία της ελληνικής και τσεχικής γλώσσας.

19 ΔΕΚΕΜΒΡΗ: ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ!

Οι μικροί μαθητές μας 'τα είπανε' στην κεντρική πλατεία Βάτσλαβσκι της Πράγας. Τα είπανε στην πρεσβευτική κατοικία όπου ο Πρέσβης της Ελλάδας, κ. Ντίνος Κωνσταντίνου και στους υπαλλήλους της Πρεσβείας. Ευχηθήκανε χρόνια πολλά και πήρανε ωραία δωράκια από τον κ. Κωνσταντίνου. Τα είπανε και ευχηθήκανε χρόνια πολλά και στον Πρέσβη της Κύπρου και τους υπαλλήλους της Πρεσβείας και εκεί

χαρήκανε τα δωράκια τους. Τα είπανε και στην κεντρική πλατεία, βγάλανε φωτογραφίες και συνεχίσανε στο Σουβλάκι Μπαρ, όπου εκτός τα δωράκια τους, μείνανε να ξεκουραστούνε (παντού τα παιδάκια πάνε με τα πόδια!) και να απολαύσουνε τα δωράκια τους. Μπράβο στα παιδάκια μας! Μπράβο διότι μάθανε τα Κάλαντα κι ας είναι από 3 μέχρι 5 ετών!!!

Οι μικροί μαθητές μας 'τα είπανε' στην κεντρική πλατεία Βάτσλαβσκι της Πράγας. Τα είπανε στην πρεσβευτική κατοικία όπου ο Πρέσβης της Ελλάδας, κ. Ντίνος

Κωνσταντίνου και στους υπαλλήλους της Πρεσβείας. Ευχηθήκανε χρόνια πολλά και πήρανε ωραία δωράκια από τον κ. Κωνσταντίνου. Τα είπανε και ευχηθήκανε χρόνια πολλά και

στον Πρέσβη της Κύπρου και τους υπαλλήλους της Πρεσβείας και εκεί χαρήκανε τα δωράκια τους. Τα είπανε και στην κεντρική πλατεία, βγάλανε φωτογραφίες και συνεχίσανε

στο Σουβλάκι Μπαρ, όπου εκτός
τα δωράκια τους, μείνανε να
ξεκουραστούνε (παντού τα παιδάκια

πάνε με τα πόδια!) και να απολαύσουνε
τα δωράκια τους. Μπράβο στα
παιδάκια μας! Μπράβο διότι μάθανε

τα Κάλαντα κι ας είναι από 3 μέχρι 5
ετών!!!

Στην κατοικία του Πρέσβη της Ελλάδας

Στην Πρεσβεία της Κύπρου

Στο Σουβλάκι Μπαρ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

‘Όταν πάω στην Αμμόχωστο, βλέπω το χρώμα της θάλασσας να είναι πιο μπλε και βλέπω το χρώμα των δέντρων να είναι πιο πράσινο...

Η συνέντευξη με τον Κ.Γ. έγινε σε ένα πολύ όμορφο περιβάλλον, στο ‘βασιλείο’ του, όπως ο ίδιος αναφέρθηκε στο σπίτι του. Καθίσαμε στη βεράντα με την γυναίκα και το γιο του, περιτριγυρισμένοι από έναν εξαιρετικά όμορφο κήπο, μια εργασία επιστημονική θα έλεγε κανείς, της γυναίκας του. Και όπως η ίδια μου είπε, όλα φύτεψαν, μεγάλωσαν και ομόρφυναν το σπίτι τους, με τη δική της φροντίδα, με τα δικά της χέρια. Ο Κ.Γ. είναι από τον Άγιο Μέμωνα, προάστιο της Αμμοχώστου, η πρώτη συνοικία που συναντά κάποιος μετά το οδόφραγμα της Δερύνειας. Στην εισβολή της Τουρκίας το 1974 ήταν 14 ετών. Πρόλαβε να τελειώσει δύο χρόνια το γυμνάσιο. Αναγκάστηκε μαζί με την οικογένειά του να φύγει από την Αμμόχωστο στη δεύτερη εισβολή, τον Αύγουστο του 1974, όταν ο τουρκικός στρατός μετά την κατάληψη της Κερύνειας κατευθύνθηκε μέσω της Μεσαριάς και στην Αμμόχωστο. Ήρθαν στη Λεμεσό, τελείωσε το σχολείο, σπούδασε στην Αγγλία, παντρεύτηκε και επέστρεψε στην Κύπρο, όπου εργάστηκε μέχρι την συνταξιοδότησή του. Το πρώτο που έκανε ο Κ.Γ. ήταν να μου δείξει το βαζάκι με άμμο, που έφερε από την Αμμόχωστο και το κάδρο που περιέχει και το οικογενειακό σπίτι τους στην περίκλειστη Αμμόχωστο. Τη φωτογραφία τη βρήκε στο διαδίκτυο. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα εάν και κάθε χρόνο πηγαίνει στην αγαπημένη του πόλη, δεν μπορεί να μπει στο σπίτι του διότι βρίσκεται ακόμα σε ‘απαγορευμένη’ ζώνη, στην περίκλειστη πόλη-φάντασμα...

Τ: Πώς ζούσατε στην Αμμόχωστο πριν την εισβολή;

Κ: Ζούσαμε πολύ ωραία. Η Αμμόχωστος ήταν πολύ αναπτυγμένη τουριστικά. Το 70% περίπου του εισερχόμενου τουρισμού έρχονταν στην Αμμόχωστο. Το σπίτι μας ήταν περιτριγυρισμένο από ξενοδοχεία. Η Αμμόχωστος είχε και έχει βελούδινες χρυσές αμμουδιές, χιλιόμετρα με χρυσές αμμουδιές και καταγάλανα νερά. Αλλά τότε δεν αντιλαμβανόμασταν την αξία της. Τώρα πάμε και μαζεύουμε άμμο για να μας θυμίζει την Αμμόχωστο! Έχω πολλές έντονες αναμνήσεις από τα παιδικά μου χρόνια. Δεν είχαμε επαφές με τους Τουρκοκυπρίους. Η μόνη επαφή που είχαμε, τουλάχιστο εγώ, ήταν όταν έρχονταν οι ‘Τουρκαάλες’, έτσι τις λέγαμε, να μαζεύουν τα πορτοκάλια που κόβαμε από το περιβόλι. Στον Άγιο Μέμωνα είχαμε πορτοκαλιές, γκρέιπφρουτ, μανταρίνια. Τώρα όλα τα δέντρα ξεράθηκαν. Τα ελληνοκυπριακά συνεργία που τα μάζευε είχε πάρα πολλές Τουρκοκυπρίες. Ο πατέρας μου είχε επαφές με Τουρκοκυπρίους στο λιμάνι όπου δούλευε. Έρχονταν και στο σπίτι μας, πάντα με γλυκό, θυμάμαι το δικό τους εκμέκ-κανταΐφι, του κυρίου Χασάν. Στην καθημερινή μας ζωή δεν είχαμε άμεση επαφή με τους Τουρκοκυπρίους, οι οποίοι μένανε μέσα στα μεσαιωνικά τείχη. Είναι

αλήθεια ότι μετά τον αγώνα της ΕΟΚΑ και την υποτιθέμενη ανεξαρτησία μας, ήταν πάρα πολύ εύθραυστη η κατάσταση και πάντα υπήρχαν προβλήματα μεταξύ των δυο κοινοτήτων καθώς και στρατιωτικές επιχειρήσεις. Δεν απαγορευόταν να μπει κάποιος μέσα στα τείχη, αλλά υπήρχε αίσθημα ανασφάλειας κι έτσι ο κόσμος δεν πήγαινε στην περιοχή των Τουρκοκυπρίων. Οι Τουρκοκύπριοι μιλούσαν ελληνικά, προπαντός αυτοί που δουλεύανε στο λιμάνι μιλούσαν πολύ καλά ελληνικά... Αυτό ήταν φυσιολογικό αφού οι Ελληνοκύπριοι ελέγχαν την οικονομία ... Το Δημοτικό το τελείωσα στον Άγιο Μέμωνα και τις πρώτες δύο τάξεις Γυμνασίου στο Γυμνάσιο Αρέων Αμμοχώστου... Είναι σ’ ένα σημαντικό σημείο που συνορεύει με τον Δημόσιο Κήπο και την οδό Δημοκρατίας, και εκεί είναι και το Λύκειο Ελληνίδων. Το περιεχόμενο των μαθημάτων μας ήταν περισσότερο για τα κατορθώματα των Ελλήνων, για τον αγώνα της ΕΟΚΑ, για την Επανάσταση του ‘21, κ.λπ. Δεν υπήρχε κάτι που να εστίαζε ενάντια στους Τουρκοκύπριους. Ήταν μια παραδοσιακή διαμάχη μεταξύ των Ελλήνων και Τούρκων. Οι Τουρκοκύπριοι φαντάζομαι θα είχαν μαθήματα για τα δικά τους επιτεύγματα. Τα ήθη και έθιμα μας δεν διέφεραν από την υπόλοιπη Κύπρο. Θυμάμαι τους

γάμους που πήγαίνα με τους γονείς μου. Διαρκούσανε τρεις μέρες. Μαζευότανε όλο το χωριό, οι συγγενείς, οι γνωστοί. Έτσι θυμάμαι ένα γάμο στο Παραλίμνι – πήγαμε την Παρασκευή και επιστρέψαμε τη Δευτέρα! Δυστυχώς, σήμερα οι γάμοι έχουν γίνει ‘εμπόριο’ – ο καλεσμένος καταβάλλει το «αντίτιμο» για να πάει εκεί. Τώρα τελευταία, έχει αλλάξει και πάλι – ο γάμος έγινε πιο περιορισμένος, καλούν στενούς συγγενείς, στενούς φίλους και μερικοί δεν κάνουν καν γάμο, κάνουν είτε πολιτικό γάμο, είτε σύμφωνο συμβίωσης.

Τ: Τι έγινε με την εισβολή; Τι θυμάσαι;

Κ: Με την εισβολή τα πράγματα γίνανε πολύ δύσκολα. Σίγουρα δεν ήταν όπως αυτό που βλέπουμε στη Γάζα, στην Παλαιστίνη. Αλλά ήταν φοβερό, πρωτόγνωρο! Να βλέπεις τα αεροπλάνα να βουίζουν από πάνω σου... Εμείς δεν μπορούσαμε να αντισταθούμε, δεν είχαμε τα μέσα, δεν είχαμε αεροπλάνα και χωρίς αεροπορία εύκολα μπορεί ο εχθρός να εισβάλει και να σε περικυκλώσει. Αυτό που θυμάμαι ως παιδί, είναι ότι βγήκαμε έξω στην βεράντα ενώ ακόμα δεν είχαν έρθει σε μας τα αεροπλάνα, είχανε όμως πάει στην Κερύνεια και στη Λευκωσία. Θυμάμαι τον πατέρα μου να λέει ‘ρίζανε αλεξιπτωτιστές στην Κερύνεια, εισέβαλαν οι Τούρκοι’.

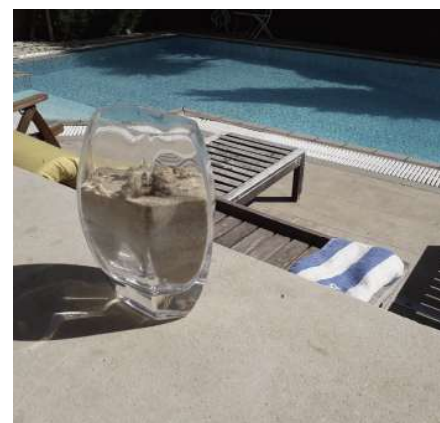
Αυτό ήταν στην πρώτη εισβολή, στις 20 Ιουλίου του 1974. Όλοι σκεφτήκαμε ότι έπρεπε να βρούμε ένα καταφύγιο για να κρυβόμαστε. Εμείς πηγαίναμε σ' ένα υπόγειο της πολυκατοικίας απέναντι από το σπίτι μας. Εκεί μαζευότανε όλη η γειτονιά και τα αεροπλάνα βομβαρδίζανε από πάνω. Η δική μου οικογένεια αποφασίσαμε να πάμε στο περιβόλι της θείας μου να κρυβόμαστε εκεί κάτω από τις πορτοκαλιές. Ο θόρυβος των αεροπλάνων ήταν κάτι το πολύ ανατριχιαστικό και τρομακτικό. Εγώ έκλαιγα κι ας ήμουν 14 χρονών. Στη συνέχεια, μεταξύ των δύο εισβολών, στην εκκενρία, πηγαίναμε να δούμε το πού πέσανε οι βόμβες και εκεί στο ξενοδοχείο το Σαλαμίνεια είχε πέσει το μισό κτήριο και ένα νεαρό παιδί που θα δούλευε εκεί κρεμότανε στα χαλάσματα. Η δεύτερη φάση, η δεύτερη εισβολή, ξεκίνησε στις 14 Αυγούστου του 1974. Γνωρίζοντας το τι είχε γίνει στην Κερύνεια, το πόσο υποφέρει ο κόσμος, όλοι μπήκαμε στα αυτοκίνητά μας και φύγαμε από την Αμμόχωστο. Τότε, το 1974 σχεδόν όλοι είχαν αυτοκίνητα στην Αμμόχωστο. Ο πατέρας μου μάζεφε μερικά πράγματα, τα απαραίτητα, τα έβαλε στο αυτοκίνητο και φύγαμε προσωρινά. Πήγαμε στις Βρυσούλες, ένα χωριό στα Κοικινοχώρια που συνορεύει με τις αγγλικές βάσεις. Εκεί, στις Βρυσούλες έγιναν αργότερα και οι πρώτοι καταυλισμοί των προσφύγων. Ένα μωράκι έπρεπε να πιει βραστό νερό, δεν είχαμε, κι έτσι με τον πατέρα μου επιστρέψαμε στο σπίτι να βράσουμε νερό για το μωρό. Αυτό που είδαμε ήταν μια ερημιά. Δεν υπήρχε ψυχή εκτός από έναν κύριο που καθότανε ανέμελος στην βεράντα με τα πόδια του πάνω στα κάγκελα, σαν να μην συνέβη τίποτα. Τότε ο πατέρας μου πήρε μια άλλη βαλίτσα με πολύτιμα αντικείμενα, αυτά που κληρονομούσε η οικογένεια και από δώρα που έπαιρνε... Εκεί στο γκαράζ του σπιτιού μας είδαμε και το άλλο αυτοκίνητο, σκεφτήκαμε να το πάρουμε, αλλά τελικά το αφήσαμε για να το πάρουμε όταν επιστρέψουμε. Αυτή ήταν η τελευταία φορά που πήγαμε στην Αμμόχωστο και οι τελευταίες εικόνες που μου μείνανε – τη βαλίτσα με τα «χρυσασφικά», το αυτοκίνητο Μίνι να μένει παρκαρισμένο στο γκαράζ και η ερημιά. Δεν πήραμε τίποτα άλλο, ούτε φωτογραφίες, ούτε ρούχα διότι το φευγικό μας θα ήταν προσωρινό. Όλα μείνανε εκεί, στην απαγορευμένη ζώνη εδώ και 50 χρόνια. Κι όπως ήμουν ντυμένος με ένα πουκαμισάκι και κοντό παντελονάκι, γυρίσαμε πίσω στις Βρυσούλες. Αποφασίσαμε να πάμε

στο πατρικό του πατέρα μου, ένα χωριό πάνω στα βουνά. Εκεί μείναμε μέχρι το τέλος του καλοκαιριού και μετά, αφού πια δεν υπήρχε καμιά επιστροφή στην πόλη μας, στην Αμμόχωστο, ήρθαμε στη Λεμεσό, όπου η μάνα μου είχε έναν αδερφό, ο οποίος είχε εγκατασταθεί στη Λεμεσό πολύ πιο πριν την εισβολή. Είχε πουλήσει τα περιβόλια του και αγόρασε στο Φασούρι. Μείναμε τρεις μήνες μέχρι τα Χριστούγεννα στο σπίτι του. Ο πατέρας μου ενοικίασε ένα σπίτι σε μια συνοικία στη Λεμεσό και μείνανε εκεί οι γονείς μου μέχρι και τα τελευταία στάδια της ζωής του.. Οι άνθρωποι στη Λεμεσό υποδέχτηκαν τους πρόσφυγες, ανοίξαν τα σπίτια τους. Υπήρχε αυτή η έγνοια για τους πρόσφυγες – τα νοίκια ήταν χαμηλά, υπήρχε και νομοθεσία να μην μπορούν να αυξάνουν τα νοίκια. Στη Λεμεσό τελείωσα το γυμνάσιο και μετά από τα δύο χρόνια θητεία στο στρατό, πήγα για σπουδές στην Αγγλία. Είναι αλήθεια ότι τα σχολεία είχαν γεμίσει από μαθητές όταν ήρθαμε κι εμείς, τα προσφυγόπουλα κι έτσι πηγαίναμε σχολείο σε δύο βάρδιες, με περιτροπή, μια βδομάδα το πρωί και μια βδομάδα το απόγευμα. Αλλιώς, δεν θα μπορούσαμε να χωρέσουμε στις τάξεις. Πρέπει να πω, ότι εμείς ήμασταν από τους τυχερούς και δεν χρειαστήκαμε καμιά βοήθεια από τον Ερυθρό Σταυρό. Ήταν σωστό αυτή η βοήθεια να δίνονταν στους πρόσφυγες που τη χρειαζότανε. Ο πατέρας μου έπιασε αμέσως δουλειά στα γραφεία της ναυτιλιακής εταιρείας στη Λεμεσό, στην οποία δούλευε στην Αμμόχωστο. Κι έτσι είχαμε την δυνατότητα να αγοράσουμε και τη σχολική μου στολή και ρούχα. Στη συνέχεια, μετά τις σπουδές μου στην Αγγλία, έκανα οικογένεια, επιστρέψαμε στην Κύπρο και συνεχίζουμε να ζούμε στη Λεμεσό.

Πρώτη επίσκεψη στην Αμμόχωστο μετά την εισβολή...

Την Αμμόχωστο δεν την ξεχνάμε. Πηγαίνω κάθε χρόνο. Την πρώτη φορά, όταν είχα την ευκαιρία να πάω με έναν φίλο μου, ήταν όταν άνοιξαν το οδόφραγμα της Πύλας. Αντικρίσαμε ουρές από αυτοκίνητα κι έτσι αποφασίσαμε να περάσουμε μετά τον έλεγχο με τα πόδια. Από την άλλη πλευρά περίμεναν Τουρκοκύπριοι με τα αυτοκίνητά τους που μας παρέλαβαν και μας γύρισαν. Την πρώτη φορά όταν πήγα αισθάνθηκα κάτι ανεπανάληπτο. Πρώτα πήγαμε στα τείχη, μετά στο Δεύτερο Γυμνάσιο, μετά πήγαμε στην παραλία και βουτήξαμε μέσα στην άμμο. Και τότε πήρα και άμμο να

τη φέρω στη Λεμεσό. Τα αισθήματα από αυτή την πρώτη επίσκεψη στην πόλη που γεννήθηκα ήταν απερίγραπτα. Δεν μπορώ να πω ότι ένιωσα αγανάκτηση. Ένιωσα λύπη αλλά και χαρά! Χαρά διότι ήρθα πίσω στους τόπους που είχα γεννηθεί. Και η περιέργεια μου ήταν απερίγραπτη. Επισκεφτήκαμε τους χώρους που γνώριζε ο πατέρας του φίλου μου. Με εντυπωσίασε αφάνταστα το χωριό Βοκολίδα, είναι προς την Καρπασία. Εκεί είδα την πιο όμορφη παραλία που μπορεί κανείς να φανταστεί. Δυστυχώς, οι Τούρκοι επενδυτές χτίσανε πολλά ξενοδοχεία έξι και επτά αστέρων! Με λίγα λόγια καταστρέψανε την παραλία αυτή. Όταν πήγαμε εμείς εκεί, δεν υπήρχε τίποτα εκτός από την κοκκινόξανθη άμμο με πολλά κρύνα και το κρυστάλλινο νερό της θάλασσας. Εγώ την ερωτεύτηκα αυτή την παραλία και μέχρι σήμερα μια φορά το χρόνο πηγαίνω εκεί. Είναι καταπληκτική! Μετά από τη Βοκολίδα, σ' αυτό το πρώτο μας ταξίδι περάσαμε και από το Μπουγάζι που ήταν κάποτε ναυτική βάση. Ήμασταν πολλοί ελληνοκύπριοι που τρέξαμε να δούμε τα μέρη που γεννηθήκαμε και που περάσαμε τα όμορφα παιδικά μας χρόνια. Και τώρα όταν βρω την ευκαιρία, πηγαίνω συχνά. Δυστυχώς, στο σπίτι μου δεν μπορώ να μπω λόγω ότι βρίσκεται στην περιφραγμένη ζώνη που ακόμα δεν έχουν ανοίξει εάν και μία φορά, τον Οκτώβριο του 2020 παρακάλεσα τον φρουρό να με αφήσει να μπω, αλλά μου είπε ότι δεν επιτρέπεται. Τότε έκανα τη λεωφορο Κένεντι, τον δρόμο που σαν παιδί τον έκανα με ποδήλατο για 20 λεπτά να πάω σχολείο, αυτή τη φορά τον έκανα για 5 λεπτά. Δεν με άφησε ο στρατιώτης να δω έστω ένα μέρος του σπιτιού μου κι ας ήμουν 50 μέτρα μακριά του... Σ' αυτό το σπίτι μπήκαμε το 1969-1970. Το χαρήκαμε μόνο 4 χρόνια. Προηγουμένως μέναμε κοντά σ' αυτό το σπίτι, σε ένα σπίτι χτισμένο από πλιθάρι, το οποίο ήταν το πατρικό της μάνας μου. Περιτριγυρισμένο από μεγάλα ξενοδοχεία.

Τ: Πιστεύεις ότι κάποτε θα λυθεί το Κυπριακό και ο κόσμος θα μπορέσει να επιστρέψει στα σπίτια τους;

Κ: Εγώ δεν τρέφω καμιά ελπίδα ότι θα επιτευχθεί συμφωνημένη λύση. Η λύση στο Κυπριακό δεν θα βρεθεί εγώ νομίζω ενώ βρισκόμαστε εν ζωή εμείς η δεύτερη γενεά. Τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα, πενήντα χρόνια μετά ολόκληρες γενιές γεννηθήκαν εκεί. Για το Βαρώσι υπάρχει μια κρυφή ελπίδα αφού δεν είναι κατοικημένο. Στο παρελθόν υπήρχαν κάποιες προτάσεις, π.χ. να λειτουργήσει το αεροδρόμιο και σε μας να αφήσουν το λιμάνι και άλλου είδους προτάσεις. Τίποτα δεν έγινε. Αντιλαμβάνεσαι, γενιές έχουν περάσει με το αίσθημα της αντιπαλότητας. Όποιος και να υπογράψει από εδώ, θα τον αποκαλέσουν προδότη και το ίδιο ισχύει και από εκεί. Κι εμείς το 2004, η κυβέρνηση μας δεν στήριζε το δημοψήφισμά και είπαμε το ΟΧΙ... Εκείνο που βαστάει τη φλόγα άσβεστη για μας, για τον γιο μου, είναι ο σύλλογος μας, η Ανόρθωση, αυτή μας κρατάει, μ' αυτήν νιώθουμε πιο κοντά στην Αμμόχωστο. Υπάρχει και η Σαλαμίνα ο άλλος σύλλογος

της Αμμοχώστου με τους οποίους έχουμε κοινό πόθο για επιστροφή στο γήπεδο μας στο ΓΣΕ (Γυμναστικός Σύλλογος Ευαγόρα)... Και οι Τούρκοι Κύπριοι αυτοί έχουν τις ανησυχίες τους. Είναι καλοί και ταπεινοί άνθρωποι. Σίγουρα μπορούμε να συνυπάρξουμε. Αλλά, εγώ είμαι ρεαλιστής, δεν τρέφω καμιά ελπίδα όσο ζω να λυθεί το Κυπριακό. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας και κάτι άλλο. Για να υπάρξει μια έντονη επιθυμία πρέπει να βγει ο κόσμος στους δρόμους για την επιστροφή μας, πρέπει να υπάρχει ένα βιοτικό επίπεδο πολύ χαμηλό, να υποφέρει, να ενοχλείται... Όπως βλέπεις, το βιοτικό επίπεδο εδώ είναι αρκετά υψηλό και όπως πάντα, πρώτα μπαίνει το οικονομικό και μετά το εθνικό. Άρα, είναι ένας επιπρόσθετος λόγος για να μην υπάρχει αυτή η έντονη πίεση στους κυβερνώντες για να βρεθεί μια λύση. Ο καθένας έχει εφησυχάσει στο δικό του 'βασιλείο', στο δικό του σπίτι. Σίγουρα, θα ήθελα να είμαι εκεί στην άμμο της Αμμοχώστου, έστω και αν εδώ για να είμαστε ειλικρινείς το βιοτικό επίπεδο είναι γενικά υψηλό. Υπάρχει όμως και μια κατηγορία συνανθρώπων μας που

αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης και του ανερχομένου πληθωρισμού. Μεταξύ των προσφύγων δε τα προβλήματα είναι πιο έντονα αφού δεν έχουν στη διάθεση τους και αποστερούνται της ακίνητης περιουσίας τους. Θα ήθελα όμως να κάνω και ένα παραλληλισμό με το τι βλέπουμε εδώ στη γειτονιά μας στον πόλεμο της Γάζας. Ο κόσμος υπέφερε από την εισβολή στη Κυπρο και χειρότερα αυτοί που είχαν παιδιά και συγγενείς που σκοτωθήκαν στον μικρής διάρκειας πόλεμο. Το μέγεθος όμως της καταστροφής στον πόλεμο της Γάζας είναι πολλαπλάσιο σε ανθρώπους που εδώ και ένα χρόνο χάνουν τη ζωή τους καθημερινά μεταξύ αυτών και πάρα πολλά γυναικόπαιδα. Είναι κάτι το διαφορετικό να είσαι στις ρίζες σου, εκεί που μεγάλωσες και το λέω ξανά: **Όταν πάω στην Αμμόχωστο, βλέπω το χρώμα της θάλασσας να είναι πιο μπλε και βλέπω το χρώμα των δέντρων να είναι πιο πράσινο...**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΧΑΡΙΔΟΥ: ΜΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΙΑ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ «ΠΡΟΤΙΜΩ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ ΕΔΩ...»

Γ: Γεννήθηκα πριν από 49 χρόνια και μεγάλωσα στην όμορφη Θεσσαλονίκη! Όταν τελείωσα το λύκειο, προχώρησα με ανώτερες σπουδές στον κλάδο της λογιστικής, των γραμματειακών και των στελεχών επιχειρήσεων. Παράλληλα ξεκίνησα να εργάζομαι ως υπάλληλος σε διαφημιστική εταιρία. Ήταν η πρώτη μου εργασία! Όσον αφορά τα χόμπι μου, η αλήθεια είναι ότι δεν είχα αρκετό χρόνο να ασχοληθώ μ' αυτά, αλλά μου αρέσουν οι αποδράσεις σε βουνό και θάλασσα, το περπάτημα στη φύση, το διάβασμα μόνο στην περίπτωση που το βιβλίο που θα κρατώ στα χέρια μου κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον μου, η ενασχόληση με τα λουλούδια και τον κήπο και φυσικά η μαγειρική!

Τ: Πώς βρέθηκες στην Κύπρο; Ποιες ήταν οι πρώτες σου εντυπώσεις; Εύκολα προσαρμόστηκες στο νέο σου περιβάλλον;

Γ: Στην Κύπρο ήρθα πριν από 19 χρόνια, ήταν λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα του 2005. Ο πρώην σύζυγός μου, Κύπριος στην καταγωγή, ήθελε να επιστρέψει στην πατρίδα του κι έτσι ακολουθήσαμε κι εμείς μαζί με

την κόρη μου. Στην Κύπρο είχα έρθει πολλές φορές, αλλά μόνο σε περιόδους εορτών. Αντιλαμβάνεσαι ότι αυτό μόνο καλές εντυπώσεις μου άφηγε, καθώς την περίοδο των εορτών είναι όλοι χαρούμενοι, είναι ευδιάθετοι, οι περισσότερες εργασίες είναι κλειστές ή οι υπάλληλοι παίρνουν άδειες... οπότε καταλαβαίνεις ότι εκείνες τις 7-10 μέρες που ερχόμουν, ήταν όλα υπέροχα, μέρες γεμάτες γλέντια και ξεφαντώματα! Φυσικά, τα πράγματα δεν ήταν έτσι στην πραγματικότητα και το ανακάλυψα όταν μετακόμισα μόνιμα στο νησί, όταν άρχισα να ζω την καθημερινότητα με όλες τις συνήθειες της. Δυσκολίες αντιμετώπισα αρκετές, αλλά αυτό που πραγματικά με παραξένεψε και με δυσκόλεψε και ακόμα με δυσκολεύει μετά από τόσα χρόνια είναι η νοοτροπία του κόσμου. Παρόλο που φαινομενικά η κουλτούρα των Κύπριων είναι ίδια με των Ελλαδιτών, εντούτοις υπάρχουν τεράστιες διαφορές στη νοοτροπία.

Τ: Ποιες είναι αυτές οι διαφορές;

Γ: Διαφορές υπάρχουν πολλές ξεκινώντας από πολύ απλά πράγματα, όπως τον τρόπο που διασκεδάζουν

οι δυο λαοί μέχρι πολύ σημαντικά πράγματα, όπως τα θέματα υγείας και παιδείας. Δε θα μπω στη διαδικασία να συγκρίνω και να πω αυτό είναι καλύτερο εδώ, το άλλο είναι καλύτερο εκεί. Ο κάθε τόπος έχει τις δικές του συνήθειες, τους δικούς του ρυθμούς ζωής, τις δικές του ιδιαιτερότητες... ανάλογα τι ψάχνει ο καθένας, προσαρμόζεται στον τόπο που τον ειφράζει καλύτερα και προχωρά! Εξάλλου, στην Κύπρο ήρθαν πάρα πολλοί Ελλαδίτες, ειδικά την περίοδο της κρίσης, λίγα χρόνια δηλαδή μετά που εγκαταστάθηκα εγώ στο νησί. Η κατάσταση στην Ελλάδα ήταν τραγική τότε από επαγγελματική και οικονομική άποψη, με αποτέλεσμα

να οδηγήσει πολύ κόσμο στη μετανάστευση. Ένα κράτος, στο οποίο στράφηκαν εκείνη την περίοδο οι Ελλαδίτες ήταν και η Κύπρος για ευνόητους λόγους: ίδια γλώσσα, ίδια θρησκεία, κ.τ.λ. Οι δουλειές που αποσκοπούσαν οι περισσότεροι να κάνουν ήταν κυρίως στον τομέα των ποτών και τροφίμων, δηλαδή στόχευαν να εργαστούν ως σερβιτόροι, bar tenders, hostess σε νυχτερινά μαγαζιά, υπάλληλοι σε super market και συναφή επαγγέλματα. Λίγοι ήταν εκείνοι που στράφηκαν στον τομέα του marketing και των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, ενώ ελάχιστοι ήταν αυτοί που αποφάσισαν να επενδύσουν χρήματα ως επιχειρηματίες. Αυτό φυσικά είχε ως αποτέλεσμα να συναναστραφούν με τους ντόπιους, πράγμα άλλοτε καλό και άλλοτε κακό. Κι αυτό γιατί οι σχέσεις των ανθρώπων εξαρτώνται από τον ίδιο τον άνθρωπο. Δεν μπορείς να προσάψεις σ' έναν λαό μια γενικευμένη ταμπέλα, βάζοντας όλον τον κόσμο στην ίδια κατηγορία. Εάν οι σχέσεις μεταξύ δυο ανθρώπων είναι καλές, σ' αυτό συμβάλλουν και οι δυο άνθρωποι βάσει πάντα του χαρακτήρα, της νοοτροπίας και των προθέσεων τους. Εάν οι σχέσεις δεν είναι καλές, σημαίνει ότι υπάρχει χάσμα ανάμεσα στις δυο προσωπικότητες και φυσικά καμιά διάθεση για φιλική προσέγγιση. Άρα, ποιες παρέες επιλέγει κάποιος να κάνει, δεν εξαρτάται, κατά την προσωπική μου πάντα άποψη, από τη ράτσα και την καταγωγή του άλλου. Εξαρτάται από τον χαρακτήρα, τη νοοτροπία και το πόσο διατεθειμένος είναι να δώσει σε μια σχέση είτε είναι φιλική είτε επαγγελματική είτε ερωτική. Αν τώρα αυτό που με ρωτάς έχει να κάνει με τις λεγόμενες «κλίκες», αυτά εμένα με αφήνουν παγερά αδιάφορη και τα θεωρώ ανώριμα πράγματα, άνευ λόγου και σημασίας. Για παράδειγμα, εγώ που είμαι Ελλαδίτισσα, δεν έχω ούτε έναν φίλο Ελλαδίτη εδώ στην Κύπρο. Αντίθετα, καμαρώνω να λέω ότι έχω πλέον δημιουργήσει τη δική μου οικογένεια, με συνειδητά επιλεγμένους φίλους, όλοι Κύπριοι!

Τι μου αρέσει στην Κύπρο! Το γεγονός ότι πρόκειται για μικρό μέρος, σημαίνει αυτόματα μικρές αποστάσεις, γεγονός που διευκολύνει την καθημερινότητα είτε πρόκειται για έναν καφέ με μια φίλη είτε πρόκειται

για μια εκδρομή! Το σύστημα παιδείας και το σύστημα υγείας είναι αριστά αναβαθμισμένα, αλλά και γενικότερα ο κρατικός μηχανισμός λειτουργεί πολύ καλύτερα και πιο οργανωμένα σε σύγκριση με την Ελλάδα... είναι κάποια καλά πράγματα που άφησαν από το παρελθόν οι Άγγλοι αποικιοκράτες! Μου αρέσουν διάφορα πράγματα, τα οποία θα μπορούσα να τα συνοψίσω σε μια έκφραση: εδώ η καθημερινότητα έχει ποιότητα... τι δε μου αρέσει τώρα... χμμμμ... η νοοτροπία του κόσμου σε όλο το φάσμα της! Με δυσκολεύει ακόμα και τώρα μετά από τόσα χρόνια και πιστεύω ακράδαντα ότι θα με δυσκολεύει μέχρι να πεθάνω!!!

Τ: Με τι ασχολήθηκαν επαγγελματικά;
Γ: Μπορώ να πω ότι είχα την τύχη να μην αλλάξω πολλές δουλειές στην επαγγελματική μου καριέρα. Ξεκίνησα, όπως είπα, ως υπάλληλος σε διαφημιστική εταιρεία στη Θεσσαλονίκη από πολύ μικρή ηλικία, μεταπήδησα στον κλάδο των τελωνειακών αποθηκών για λίγα χρόνια και τα τελευταία 24 χρόνια εργάζομαι στον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο. Παράλληλα με τις εργασίες που έκανα όλα τα χρόνια της καριέρας μου, όμως, ασχολήθηκα και με τις επιμέλειες πάσης φύσεως κειμένων σε τέτοιο σημείο, που στο τέλος αφοσιώθηκα στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Η ελληνική γλώσσα είναι τόσο υπέροχη, τόσο μαγική, που αν κάποιος αποφασίσει να μπει στον θαυμαστό κόσμο της, είναι αδύνατο να ξεφύγει! Έχουν όλα έναν λόγο που ειπώνονται όπως ειπώνονται, για όλες τις λέξεις που επινοήθηκαν υπάρχει κάποιος λόγος και φυσικά ακόμα και η διάταξη των λέξεων μέσα σε μια πρόταση υπάρχει λόγος που γίνεται όπως γίνεται! Ο μεγάλος μου έρωτας, όμως, ήταν ανέκαθεν το ραδιόφωνο! Διετέλεσα ραδιοφωνικός παραγωγός και στη Θεσσαλονίκη και στη Λεμεσό για αρκετά χρόνια! Πιστεύω ότι την επικοινωνία που δημιουργείται μέσω ραδιοφώνου δεν μπορεί κανένα μέσο να την ανταγωνιστεί κι αυτό γιατί η επικοινωνία μέσω ραδιοφώνου συνοδεύεται από νότες και στίχους και όλοι ξέρουμε πόσο μεγάλη είναι η δύναμη των τραγουδιών και πόσο επηρεάζουν την ψυχολογία όλων μας! Κι αν ο μεγάλος μου έρωτας είναι το ραδιόφωνο, η μεγάλη μου αδυναμία

είναι τα παιδιά! Εξ ου και οι ιστορίες που γράφω με δέκτες τα παιδιά όλων των ηλικιών! Λατρεύω τα παιδιά! Θεωρώ ότι είναι το πιο αυθεντικό και ουσιαστικό πράγμα που έχει απομείνει πλέον στην κοινωνία μας! Η άδολη αγάπη τους, η αθωότητά τους, η αφοπλιστική ειλικρίνειά τους και η θαυμαστή ικανότητα που έχουν να κάνουν τα πάντα απλά μ' έναν τόσο δικό τους, μοναδικό τρόπο, με γοητεύει και με συνεπαίρνει όσο τίποτε άλλο στον κόσμο.

Τ: Πως περνάς τον ελεύθερο σου χρόνο στη Λεμεσό;

Γ: Μέχρι πολύ πρόσφατα, όλος ο χρόνος μου ήταν κυριολεκτικά αφιερωμένος αποκλειστικά και μόνο στην κόρη μου! Τα τελευταία δυο χρόνια και αφού πλέον μεγάλωσε εκείνη, ο ελεύθερος χρόνος μου αφιερώνεται στον σύντροφό μου και την κοινή μας ζωή: εκδρομές, ενασχόληση με το σπίτι και τον κήπο μας, βόλτες και συνενυρέσεις με φίλους, περπάτημα και όλα αυτά που συνθέτουν μια ήρεμη ζωή!

Τ: Θέλεις να επιστρέψεις στην Ελλάδα;

Γ: Όχι, Τασούλα μου.... δε θα επέστρεφα πλέον στην Ελλάδα για πολλούς λόγους. Πρώτα απ' όλα, έχω στήσει εδώ τη ζωή μου πλέον: ο σύντροφός μου, η εργασία μου, το σπίτι μας... και όταν η ζωή σου είναι στημένη μ' έναν όμορφο τρόπο σ' έναν τόπο, δε ρισκάρεις να διακινδυνεύσεις να τα χαλάσεις και ενδεχομένως να τα χάσεις όλα. Εξάλλου, τα χρόνια που λείπω είναι πολλά και οι άνθρωποι αλλάζουν μέρα με τη μέρα. Αν δεν είσαι εκεί να παρατηρείς και να γίνεσαι κομμάτι αυτών των αλλαγών στους άλλους και οι άλλοι κομμάτι αυτών των αλλαγών σε σένα, ξαφνικά επισκέπτεσαι τον τόπο σου και όλα είναι διαφορετικά. Όχι μόνο το περιβάλλον, που είναι πολύ φυσιολογικό να είναι αλλαγμένο, αλλά οι ίδιοι οι άνθρωποι! Άλλους ανθρώπους άφησες την προηγούμενη φορά και άλλους ανθρώπους βρήκες την επόμενη... αυτό φυσικά ισχύει και για σένα τον ίδιο! Άρα, να επιστρέψω πίσω για να βρω τι? Αλλαγμένους ανθρώπους, πρόβλημα στην εύρεση εργασίας, πρόβλημα στη διαμονή και ούτω καθεξής?

Προτιμώ την Κύπρο και τη ζωή μου εδώ, όπως ακριβώς έχει πλέον διαμορφωθεί!

ΠΑΙΔΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 3-4 ΕΤΩΝ

Της Βιργινίας Μπούτα

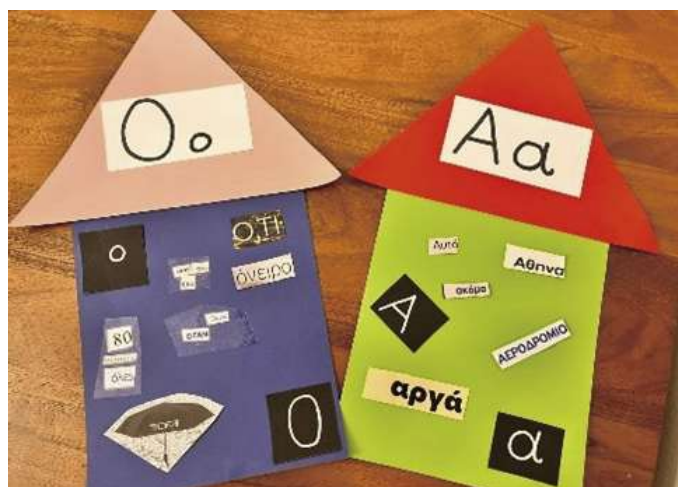

Αυτή τη χρονιά ξεκίνησε να λειτουργεί το τμήμα εκμάθησης ελληνικών για παιδιά 3-4 ετών. Μία πρόκληση αλλά

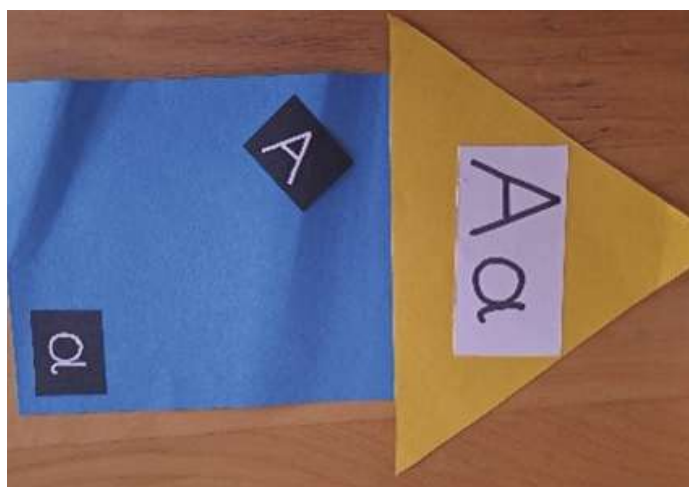
και μία πρόσκληση ώστε να έρθουν σε επαφή παιδιά αυτής της ηλικίας με το ελληνικό αλφάβητο και την ελληνική γλώσσα. Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε αυτή την τρυφερή ηλικία θα πρέπει να γίνεται μέσα από παιχνίδια, τραγούδια, παραμύθια και διασκεδαστικές δραστηριότητες που θα εμπλέκουν το παιδί με ευχάριστο τρόπο. Αυτός ο βιωματικός τρόπος μάθησης ενισχύει τη σύνδεση του παιδιού με τη γλώσσα και την κουλτούρα, καθιστώντας την εμπειρία ευχάριστη και ουσιαστική. Το παρόν άρθρο λοιπόν, αφιερώνει τον χώρο του στην περιγραφή, στο περιεχόμενο και στη σημαντικότητα της ύπαρξης ενός τέτοιου τμήματος.

Θα ξεκινήσω με κάποια στατιστικά και πρακτικά στοιχεία. Στο συγκεκριμένο τμήμα συμμετέχουν 7 παιδιά, ηλικίας

3-4 ετών. Από αυτά, τα 5 είναι κορίτσια και τα 2 αγόρια. 5 από τα 7 παιδιά παρακολουθούσαν πέρυσι κάποιο άλλο τμήμα που πρόσφερε η ελληνική κοινότητα (μουσικοκινητική/ παραδοσιακοί χοροί, εργαστήρι δημιουργικών κατασκευών, θεατρικό εργαστήρι), ενώ 6 από τα 7 παιδιά παρακολουθούν φέτος δεύτερο ή/και τρίτο τμήμα στην Ε.Κ. Το μάθημα έχει διάρκεια 45 λεπτά, πραγματοποιείται κάθε Τρίτη 17.55-18.40 στην μεγάλη αίθουσα του υπογείου (Vocelova 3) και είναι ανοιχτό κάθε φορά στους γονείς. Έχει ζητηθεί να φέρουν ένα μικρό μαξιλαράκι, το οποίο βοηθά τους μικρούς μαθητές να οργανώνονται καλύτερα στον χώρο.

Μαρία Ράγκου

Σπιτάκι Αα

Περιεχόμενο μαθημάτων. Κάθε φορά το μάθημα είναι οργανωμένο σε τέσσερις άξονες. Ο πρώτος άξονας περιλαμβάνει προβολή με το γράμμα που κάθε φορά μαθαίνουμε ενώ ο δεύτερος άξονας περιλαμβάνει ένα βίντεο ή τραγούδι για το συγκεκριμένο γράμμα και τον γλωσσόδετή του γράμματος (από το βιβλίο: Αλφαβητάρι με γλωσσόδετες του Ευγένιου Τριβιζά). Ο τρίτος και τέταρτος άξονας περιλαμβάνουν κινητικά παιχνίδια με στόχο την εύρεση ή την ταύτιση γραμμάτων στον χώρο. Ανά δύο εβδομάδες τα παιδιά κατασκευάζουν το σπιτάκι του γράμματος που μαθαίνουμε και το παίρνουν σπίτι (εικ. 1). Έχουν

δοθεί οδηγίες στους γονείς για το πώς μπορούν να μετατρέψουν αυτά τα σπιτάκια σε ευχάριστη δραστηριότητα εξάσκησης ελληνικών στο σπίτι (εικ. 2,3,4,5). Σε κάθε μάθημα έχουμε τον κύκλο του καλωσορίσματος και τον κύκλο του αποχαιρετισμού, ο οποίος συνήθως μπορεί να περιλαμβάνει ανάγνωση επιλεγμένου παραμυθιού.

Γιατί είναι σημαντικό; Αρχικά, γιατί οδηγεί στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του παιδιού και βοηθά το παιδί να αναπτύξει (αν ακόμη δεν έχει γίνει) την αυτοπεποίθησή του να επικοινωνεί με άλλα μέλη της οικογένειάς του ή «καλοκαιρινούς» φίλους που πιθανότατα μπορεί να μην μιλούν ξένες

γλώσσες (γιαγιάδες, παππούδες και λοιποί συγγενείς στην Ελλάδα). Ακόμη, μαθαίνοντας και μιλώντας ελληνικά ένα παιδί αισθάνεται μέρος μιας ευρύτερης κοινότητας από αυτή που έχει συνηθίσει στην καθημερινότητά του (σχολείο, εξωσχολικές δραστηριότητες). Σημαντικότερο όλων όμως είναι ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, όχι μόνο προφορικά αλλά μέσα από οργανωμένο μάθημα ώστε να γίνουν κατανοητά τα σύμβολα (γράμματα) και οι σχηματισμοί τους, έχουν αποδεδειγμένα πολλαπλά οφέλη για την αναπτυξιακή και γνωστική εξέλιξη του παιδιού. Για παράδειγμα, η έκθεση σε περισσότερες από μία γλώσσες από

μικρή ηλικία ενισχύει την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων, καθώς και τη γενική ικανότητα μάθησης. Τα παιδιά που μεγαλώνουν με δύο ή περισσότερες γλώσσες έχουν καλύτερη αντίληψη και ισχυρότερες γνωστικές δεξιότητες ενώ, έρευνες έχουν αποδείξει ότι τα παιδιά που μαθαίνουν περισσότερες γλώσσες έχουν καλύτερη ικανότητα να επιλύουν προβλήματα, έχουν ευελιξία στη σκέψη και τη συγκέντρωση και ενισχύεται η μνήμη και η δημιουργική τους σκέψη. Μεγάλωσα σε μία εποχή που η κοινή λογική ήταν ότι τα παιδιά θα πρέπει να ξεινήσουν ξένη γλώσσα στην γ' δημοτικού (8 ετών) με την «δικαιολογία» ότι αυτό γίνεται για να μην μπερδέψουν τα ελληνικά με μία ξένη γλώσσα. Όταν ξεκίνησα τις σπουδές μου- οπότε και το έμαθα σε θεωρητικό επίπεδο- αλλά

κυρίως όταν ξεκίνησα να έχω επαφή με τα παιδιά ως εκπαιδευτικός κατάλαβα το πόσο λάθος είναι αυτή η λογική γιατί τότε συνειδητοποίησα και παρατήρησα τις δυνατότητες ενός παιδικού μυαλού! Σύμφωνα με τον Begley (1996-1997), υπάρχουν προκαθορισμένα αναπτυξιακά στάδια, κατά τα οποία ο εγκέφαλος είναι βιολογικά έτοιμος για την κατάκτηση μίας ικανότητας. Αυτά τα αναπτυξιακά στάδια ονομάζονται αλλιώς «παράθυρα ευκαιρίας» και για την εκμάθηση ξένης γλώσσας, το παράθυρο αυτό είναι από 0 έως 6 ετών. Για τα παράθυρα αυτά, θα μιλήσω αναλυτικά στο άρθρο μου στο επόμενο τεύχος του περιοδικού. Καταλήγοντας λοιπόν, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας αλλά και των χαρακτήρων της από την προσχολική ηλικία, δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα

να κατακτήσουν τα βασικά στοιχεία της γλώσσας, δημιουργώντας μία γερή γλωσσική βάση που θα διευκολύνει τη μετέπειτα γλωσσική τους ανάπτυξη. Μέσω της αναγνώρισης και κατανόησης των γραμμάτων, τα παιδιά μπορούν σταδιακά να συνδέουν τον ήχο με το σύμβολο, προάγοντας την ανάγνωση, την ομιλία και, αργότερα, τη γραφή. Η ηλικία των 3 ετών είναι μία ηλικία που το παιδί που ζει στο εξωτερικό, ναι, μπορεί να ξεκινήσει να μαθαίνει ελληνικά, να αναγνωρίζει τα γράμματα και να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του. Βασική προϋπόθεση: όλα να διδάσκονται μέσω παιχνιδιών, ευχαρίστων και βιωματικών δραστηριοτήτων.

Begley, S. (1996, February 19). Your child's brain. Newsweek, 127, 55-62.

ΔΙΗΓΗΜΑ

Με μεγάλη μου χαρά σας καλωσορίζω στη στήλη του περιοδικού μας «Παιδική Γωνιά», μια στήλη αφιερωμένη στους μικρούς φίλους της Κοινότητάς μας και όχι μόνο. Εδώ θα έχετε την ευκαιρία να απολαύσετε τη ζωή και τις περιπέτειες μιας παρέας παιδιών, η οποία θα παρουσιάζεται σε συνέχειες, σε κάθε τεύχος του περιοδικού. Θα ήταν με μεγάλη μου χαρά να ανταλλάσσουμε απόψεις για τις ιστορίες που θα ξεδιπλώνονται μέσα από τις σελίδες, να δεχόμαστε την κριτική, τις σκέψεις και την άποψη των παιδιών σχετικά με τους ήρωες, καθώς επίσης και ιδέες σχετικά με την ιστορία μας. Φυσικά, καλοδεχούμενη θα είναι οποιαδήποτε κριτική γίνει και από τους μεγαλύτερους φίλους της στήλης, καθώς ως μην ξεχνάμε ότι ανώτερος άνθρωπος είναι εκείνος που δε χάνει την παιδική του καρδιά!

Σας ευχαριστώ όλους για τον πολύτιμο χρόνο σας και την πάντα καλοπροαίρετη διάθεσή σας! (της Γεωργίας Παρχαρίδου)

Οι Άγγελοι του Κάστρου

Διήγημα της Γεωργίας Παρχαρίδου
«Δεν είναι καθόλου σωστό αυτό που κάνεις!», τη μάλωσε ο Ορέστης.
«Μμμμμμμ!!! Τι μας λες; Και εσύ καλά θα κάνεις να συνεχίζεις το παιχνίδι σου χωρίς να μας ενοχλείς!», αντιμίλησε η Μάγδα.
«Επειδή δε σε συμφέρει!», φώναζε ξανά εκείνος.
«Ορέστη! Πρόσεξε καλά! Θα το πω στον μπαμπά και θα σε βάλει τιμωρία!», τον απείλησε δυνατά με τη σειρά της!
«Για τόλμα!», την προκάλεσε ο Ορέστης.
«Ελάτε, ρε παιδιά! Χάνουμε χρόνο με τους τσακωμούς σας! Σταματήστε, επιτέλους!», είπε αγανακτισμένα ο Μάρκος.
«Έχει δίκιο ο Μάρκος!», συμφώνησε η Ερατώ με τη σειρά της. «Όλο μαλώνετε! Σκέψου να μην είμαστε κι αδέρφια, δηλαδή, τι είχε να γίνει!»
«Δεν είμαστε αδέρφια... κάποιος λάθος έγινε στο μαιευτήριο και πήραμε κατά λάθος αυτόν!», έδειξε τον αδερφό της συθυρωπή η Μάγδα.

«Χαχαχαχα!», ξέσπασε σε γέλια η Σόφη που μέχρι τότε δεν είχε ανοίξει το στόμα της να μιλήσει. Δεν της άρεσαν καθόλου οι τσακωμοί και οι καβγάδες! Κάπως έτσι κυλούσαν οι καλοκαιρινές διακοπές στο Αγγελόκαστρο, ένα μικρό χωριό κοντά στο Αγρίνιο, για την παρέα των πέντε παιδιών: παιχνίδι, γέλιο, κόντρες και πολλή, μα πολλή φασαρία! Οι παρατηρήσεις έπεφταν βροχή από τους γείτονες κάθε απόγευμα που μαζεβόνταν τα παιδιά στη γειτονιά για να παίξουν, ενώ δεν ήταν λίγες οι φορές που έβγαιναν από τα σπίτια τους για να τους συνετίσουν!
«Τι θα γίνει, ρε σκανταλιάρηδες, της κακιάς ώρας; Θα συνεχίσετε για πολλή ώρα ακόμα τις φωνές??? Προσπαθούμε να ξεκουραστούμε!!!», γκρίνιασε από το μπαλκόνι του ο κ. Θωμάς.
«Συγγνώμη, κ. Θωμά! Παρασυρθήκαμε από το παιχνίδι...», προσπάθησε να δικαιολογηθεί η Ερατώ.
«... πάμε να φύγουμε...», ψέλλισε η Σόφη, αλλά ούτε που της έδωσε κανείς σημασία!

«Δεν έχει συγγνώμη! Κάθε μέρα τα ίδια πράγματα! Να φύγετε να πάτε αλλού!», τους θύμωσε και πάλι ο κ. Θωμάς. Και σα να μην έφταναν οι φωνές των παιδιών, προστέθηκε και η αγριοφωνάρα του κ. Θωμά και αυτό ήταν αρκετό για να ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων στην ήσυχη γειτονιά του χωριού!
«Έχει δίκιο ο Θωμάς! Να φύγετε να πάτε αλλού!», πρόσθεσε η κυρά Κατίνα.
«Παίρνω τώρα τηλέφωνο τους γονείς σας!», τσίριξε ο κυρ Αντώνης.
«Εάν δε σταματήσετε αυτήν τη στιγμή, θα φωνάξω την αστυνομία!», προειδοποίησε η κυρία Ελπινίκη.
«Ναι! Να φύγετε να πάτε αλλού!», ακούστηκε σαν αντίλαλος η φωνή του καπετάνιου, του κ. Λουκά! Είχε πιάσει στεριά μόλις πριν λίγες ώρες και προσπαθούσε να ξεκουράσει κι εκείνος το ταλαιπωρο κορμί του.
«Μα δεν κάνουμε φασαρία...!», αντιμίλησε η Μάγδα.
«... να παίζουμε θέλουμε μόνο...», συμπλήρωσε ο αδερφός της, προσπαθώντας να την υπερασπιστεί.

Τι τον ήθελε τον αντίλογο η χάρη τους; Οι διαμαρτυρίες των γειτόνων μεγάλωσαν, προστέθηκαν κι άλλες φωνές κι άλλα παράπονα κι άλλες απειλές! Χέρια κουνιόντουσαν απειλητικά, μάτια γούρλωσαν από την απελπισία και οι φλέβες στον λαιμό προήστηκαν από την ένταση της φωνής τους! Τώρα πλέον η κατάσταση είχε ξεφύγει από κάθε έλεγχο!

«... πάμε να φύγουμε, σας λέω...», μουρμούρισε ακόμα μια φορά η Σόφη, η οποία είχε αναφοκοικινίσει από την ντροπή της. Αυτήν τη φορά φαίνεται να την άκουσε ο Μάρκος.

«Έχει δίκιο η Σόφη... πάμε να φύγουμε, γιατί θα μπλέξουμε άσχημα!», είπε στην ομήγυρή του.

«Μα δεν είναι δίκαιο...! Είναι η αλάνα μας!», παραπονέθηκε η Ερατώ.

«Να φύγουμε και πού να πάμε», είπε νευρικά και η Μάγδα.

«Πάμε να φύγουμε από δω και θα δούμε τι θα κάνουμε!», απάντησε ο Μάρκος.

«Πάμε, ναι...», είπε με τη σειρά του απρόθυμα και ο Ορέστης.

Κι έτσι, η παρέα των πέντε μάζεψε τα πράγματά της κι άρχισε να απομακρύνεται από τους αλαφιασμένους γείτονες. Άλλωστε, δεν τους πήρε και πολλή ώρα να τα μαζέψουν... μια μπάλα είχαν άλλωστε μαζί τους μόνο κι ένα σχοινάκι! Οι βόλοι ήταν μέσα στην τσέπη του Ορέστη, καθώς δεν είχε προλάβει ακόμα να τους βγάλει από την πολύτιμη θήκη τους και κεραμίδια για το τζαμί και το κουτσό θα έβρισκαν αλλού!! Με βαριά βήματα άφησαν την αλάνα της γειτονιάς τους και προχώρησαν προς το δρομάκι της κάτω γειτονιάς.

«Πήρε κανείς τις κιμωλίες», κοντοστάθηκε η Σόφη.

Τα παιδιά κοιτάχτηκαν μεταξύ τους. Η σιωπή που έπεσε ανάμεσά τους μαρτύρησε ότι διέφυγε απ' όλους να πάρουν το πολύχρωμο κουτί με τις κιμωλίες. Ο Ορέστης έτρεξε πίσω, φωνάζοντας στους υπόλοιπους:

«Προχωρήστε κι έρχομαι κι εγώ! Θα σας φτάσω! Πάω να τις πάρω!».

Δεν του πήρε περισσότερο από μισό λεπτό να φτάσει πίσω στη γειτονιά τους. Έφαξε για το κουτί, αλλά δεν μπόρεσε να το εντοπίσει. Κοίταζε ολόγυρα, ακόμα και στα λάστιχα εκείνου του γκριζού αυτοκινήτου μήπως παρέπεσε εκεί πίσω, αλλά δεν είδε τίποτα. Άφαντες οι κιμωλίες!

«Μήπως ψάχνεις αυτό;», ακούστηκε μια τσιριχτή φωνή παραπέρα. Του ήταν

άγνωστη, αλλά γύρισε ενστικτωδώς να κοιτάξει. Αντίκρισε τον φακιδομούρη, που κρατούσε το πολυπόθητο κουτί!

«Να μου τις δώσεις τώρα αμέσως! Δεν είναι δικές σου!», απάντησε στο παιδί με τις φακίδες. Τη γνώριζε αυτήν τη φάτσα, αλλά ποτέ δεν είχαν μιλήσει. Εκείνος ήταν πάντα απόμακρος και έδειχνε συνέχεια τσατισμένους! Δεν έκανε παρέα με κανέναν και πάντα έτρωγε μόνος του στο σχολείο. Στην αλάνα δεν τον είχαν δει ποτέ να κατεβαίνει και για φίλους, ούτε λόγος! Νικητά είχε την εντύπωση ότι τον έλεγαν.

«Άμα θέλω! Εγώ τις βρήκα, δικές μου είναι!», αποκρίθηκε εκείνος απότομα.

«Δε σου τα είπανε καλά τα πράγματα! Δε σημαίνει πως ό,τι βρίσκεις, είναι και δικό σου! Είναι δικό μας και ήρθα να το πάρω! Δώσ' το μου!», φώναξε ο Ορέστης.

«Σου είπα, άμα θέλω...! ... και απ' ό,τι φαίνεται, δε θέλω!», του θύμωσε το αγόρι.

Ο Ορέστης έκανε λίγα βήματα προς το μέρος του κλέφτη και τον πλησίασε γοργά. Τελικά, από κοντά έδειχνε πιο απειλητικός απ' ό,τι νόμιζε, αλλά δεν ήταν ώρα για να υποχωρήσει.

«Δε θα τα πάμε καλά, μάγκα!», τσίριξε ο Ορέστης.

«Να και σε κάτι που συμφωνούμε!», ούρλιαξε ο άλλος.

«Πάλι εδώ είστε», ακούστηκε η εξαγριωμένη φωνή του κ. Θωμά και μια μεγάλη ποσότητα νερού προσγειώθηκε την ίδια ώρα στα κεφάλια τους.

«Να, για να μάθετε!», είπε αποφασιστικά και ικανοποιημένα η κα Φρόσω, κρατώντας τον κουβά στο χέρι της. Η κα Φρόσω ήταν η γυναίκα του κ. Θωμά, ο φόβος και ο τρόμος των παιδιών. Και μάλιστα όχι άδικα, αφού η όψη της ήταν πραγματικά τρομακτική! Το πρόσωπό της ήταν γεμάτο κρεατοελιές και το αυλάκιωναν βαθιές ρυτίδες. Τα χείλη της ήταν λεπτά και η έκφρασή της πάντα θυμωμένη. Στα χέρια είχε παντού σημάδια, ενώ τα νύχια της ήταν μεγάλα και τις περισσότερες φορές μισοβαμμένα με ξεφτισμένη μπογιά! Η φωνή της ήταν βαριά και μπάσα και τα παραπανίσια της κιλά δε βοηθούσαν καθόλου την κατάσταση!

«Ωχ! Την πατήσαμε! Δώσε μου τώρα το κουτί να φύγουμε!», βιάστηκε να μιλήσει ο Ορέστης.

«Ναι, δε μας παίρνει άλλο εδώ!», είπε το αγόρι με το πιτσιλιστό πρόσωπο.

«Τι περιμένεις, λοιπόν; Δώσ' το μου!»,

ξαναείπε.

«Θα στο δώσω με μια συμφωνία!».

«Δεν είναι ώρα για συμφωνίες, δεν το βλέπεις»

«Με μια συμφωνία, είπα!», επέμενε ο άλλος.

«Λέγε και με κούρασε η αρεντιά σου!», ενέδωσε ο Ορέστης που βιαζόταν να πάει να βρει την παρέα του.

«... να έρθω μαζί σου...», χαμήλωσε τον τόνο της φωνής του το αγόρι.

Ο Ορέστης δεν περίμενε κάτι τέτοιο! Πού ακούστηκε αυτό; Να πιάσει παρτίδες με το αλλοπαρμένο αγόρι της γειτονιάς; Εκείνος; Και μάλιστα να τον πάει στην παρέα του; Και πως θα τον παρουσιάσει; Τι θα τους πει; Θα φανεί ότι δέιλιασε, αν τους περιγράψει τη σκηνή... Μπαααα... δεν ήταν καθόλου καλή ιδέα!

«Ακόμα εδώ είστε; Δε σας έφτασε ο ένας κουβάς, ε; Έρχεται τώρα και δεύτερος!», ακούστηκε η εξαγριωμένη φωνή της κας Φρόσως και χάθηκε πίσω από την ξύλινη πόρτα του σπιτιού της.

«Πω, ρε αδερφάκι μου κι έμπλεξα μαζί σου! Δώσ' το μου να τελειώνουμε!», είπε ο Ορέστης.

«Θα έρθω, όμως, μαζί σου! Συμφωνία!», αποκρίθηκε το φακιδωμένο πρόσωπο.

Κάτι στην έκφρασή του, κάτι στη φωνή του έκανε τον Ορέστη να λυγίσει.

«Είσαι και επίμονος, δε φτάνουν όλα τ' άλλα! Δώσ' το μου και πάμε! Τώρα!», συμφώνησε τελικά ο Ορέστης. Εξάλλου, του είχε πει η μαμά του να εμπιστεύεται πάντα το ένστικτό του... αυτό δεν κάνει λάθος ποτέ!

Το αγόρι άπλωσε το χέρι και έδωσε το κουτί με τις κιμωλίες στον Ορέστη. Εκείνος το πήρε βιαστικά και άρχισε να τρέχει προς την κάτω γειτονιά. Έτρεξε ξοπίσω του με μεγάλα βήματα και το αγόρι. Για μια στιγμή, ο Ορέστης νόμισε ότι είδε ένα φευγαλέο χαμόγελο να σχηματίζεται στα χείλη του. «περιεργο...», σκέφτηκε μέσα του.

Δε χρειάστηκε να περάσει πολύ ώρα μέχρι να εντοπίσουν την υπόλοιπη παρέα. Τους έβλεπαν από μακριά να στέκονται στην άκρη του δρόμου, τόσο παράταιροι μέσα στη γενική εικόνα. Έμοιαζαν χαμένοι κι όσο τους πλησίαζαν τόσο ένιωθαν την απόγνωση τους. Μόλις τους αντιλήφθηκαν οι υπόλοιποι, στράφηκαν προς το μέρος τους για να αντικρίσουν όχι μόνο τον Ορέστη, αλλά και τον... μα ποιος ήταν αυτός μαζί του; Δε φαινόταν καθαρά το πρόσωπό του... καθώς η

απόσταση ανάμεσά τους μικραίνει, τα χαρακτηριστικά του αγοριού άρχισαν να φαίνονται καλύτερα, ώσπου διαγράφηκαν εντελώς και η μορφή πήρε πλέον οντότητα. Ήταν τότε που όλοι μαζί έβγαλαν ένα επιφώνημα!

«...τι στο καλό...», μουρμούρισε ο Μάρκος

«Ε, δεν είμαστε με τα καλά μας!», αντέτεινε η Μάγδα.

«Βλέπουν καλά τα τσακίρικα ματάκια μου», αναρωτήθηκε η Ερατώ.

Ακόμα και η Σόφη απόρησε:

«Τι κάνει αυτός με τον Ορέστη»

Μέσα στα επόμενα δευτερόλεπτα, η παρέα από τέσσερα άτομα έγινε έξι!

«Ηρθαμε και μεις!», αναφώνησε ο Ορέστης.

«Ναι, ναι... αυτό λέγαμε μόλις τώρα...», απάντησε ο Μάρκος.

«Όχι αυτό ακριβώς! Λέγαμε...», ξεκίνησε να λέει η Μάγδα, αλλά η αγωνιιά που έφαγε από τον Μάρκο την έκανε να διακόψει την πρότασή της και να πιάσει το πονεμένο της χέρι. Γύρισε να αγκυριοκοιτάξει τον Μάρκο, αλλά εκείνος δεν έδειχνε να της δίνει σημασία. Σιωπή απλώθηκε ανάμεσα στην ομήγυρη. Για λίγη ώρα ακουγόταν μόνο οι ανάσες τους και ο Ορέστης ένιωσε την ανάγκη να σπάσει τη σιωπή:

«Πήγα να πάρω τις κιμωλίες, θυμάστε,

ε; Φοβήθηκα ότι θα τις έπαιρναν οι μεγάλοι και θα τις πετούσαν, αλλά ευτυχώς ήταν εκεί η αφεντιά του και πρόλαβε να τις σώσει από τα χέρια των αγροίκων! Μεγάλη τύχη, σας λέω!».

Οι υπόλοιποι κοιτάχτηκαν μεταξύ τους και στη συνέχεια κοιτάξαν καχύποπτα τον Ορέστη. Ακόμα και το αγόρι με τις φακίδες τον κοίταζε επίμονα κι αν κάποιος τον παρατηρούσε, θα έβλεπε την έκπληξη μέσα στα μάτια του.

«Πες και συ, βρε παιδί μου!», του έδωσε τον λόγο ο Ορέστης.

«Ε... ε, ναι! Ναι! Έτσι όπως τα λές! Τις έσωσα!», κόμπιασε εκείνος.

«Μάλιστα... τύχη βουνό, που λέμε, δηλαδή!», πήρε τον λόγο η Μάγδα με την ειρωνική φωνή της.

«Ελάτε τώρα... για τις κιμωλίες θα συζητάμε; Αφού τις πήραμε, όλα καλά!», χαμογέλασε η Ερατώ.

Χαμογέλασαν και οι υπόλοιποι, προσπάθησαν τουλάχιστον!

«Αφήστε τα τώρα αυτά και πείτε τι θα κάνουμε...», συνέχισε η Ερατώ. «Να γυρίσουμε στη γειτονιά μας, δε γίνεται. Νομίζω πως αυτήν τη φορά μπλέξαμε άσχημα...»

«Μην ανησυχείς και έχω μια ιδέα! Πάμε στο προαύλιο της εκκλησίας να σας πω τι σκέφτηκα!», αναφώνησε ο Ορέστης.

«Εμείς να πάμε... αυτός τι θα κάνει!»,

ρώτησε η Μάγδα δείχνοντας το αγόρι. «Αυτός... αυτός δικαιούται να έρθει μαζί μας μετά από αυτό που έκανε για μας!», της απάντησε ο Ορέστης. «Αν δεν ήταν αυτός, δε θα μπορούσαμε να παίζουμε για ολόκληρο το υπόλοιπο καλοκαίρι! Γιατί πρέπει να σου θυμίσω ότι το βιβλιοπωλείο έκλεισε και δε θα βρίσκαμε πουθενά αλλού κιμωλίες!», «Χμμμμ... Ναι.....», μουρμούρισε η Μάγδα.

«Έχει κανείς αντίρρηση!», ρώτησε ο Ορέστης όλο νόημα.

«Όχι, κανένα!», αποκρίθηκε ο Μάρκος. «Ελάτε, σα να καθυστερήσαμε αρκετά με όλα αυτά... πάμε!».

Οι έξι φιγούρες κίνησαν με ανάλαφρα βήματα για το προαύλιο της εκκλησίας. Είχαν τόσα πολλά να συζητήσουν! Έπρεπε να βρουν λύση στο πρόβλημά τους, έπρεπε να κατεβάσουν ιδέες! Το καλοκαίρι τους ήταν πολύτιμο και δε θα μπορούσαν με τίποτα να το χάσουν. Σε κάποια στιγμή, η Σόφη κοντοστάθηκε:

«Εεεε... εμμμ... δε μας είπες το όνομά σου...», μουρμούρισε με κατεβασμένο το κεφάλι.

«Νικήτας! Νικήτα με λένε...», απάντησε το αγόρι και το πρόσωπό του έλαμψε! (συνέχεια στο επόμενο τεύχος...)

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚ ΠΡΑΓΑΣ

Με μεγάλη μου χαρά σας καλωσορίζω στη στήλη του περιοδικού μας «Παιδική Γωνιά», μια στήλη αφιερωμένη στους μικρούς φίλους της Κοινότητάς μας και όχι μόνο. Εδώ θα έχετε την ευκαιρία να απολαύσετε τη ζωή και τις περιπέτειες μιας παρέας παιδιών, η οποία θα παρουσιάζεται σε συνέχειες, σε κάθε τεύχος του

περιοδικού. Θα ήταν με μεγάλη μου χαρά να ανταλλάσσουμε απόψεις για τις ιστορίες που θα ξεδιπλώνονται μέσα από τις σελίδες, να δεχόμαστε την κριτική, τις σκέψεις και την άποψη των παιδιών σχετικά με τους ήρωες, καθώς επίσης και ιδέες σχετικά με την ιστορία μας. Φυσικά, καλοδεχούμενη θα είναι οποιαδήποτε κριτική γίνει και από

τους μεγαλύτερους φίλους της στήλης, καθώς ας μην ξεχνάμε ότι ανώτερος άνθρωπος είναι εκείνος που δε χάνει την παιδική του καρδιά!

Σας ευχαριστώ όλους για τον πολύτιμο χρόνο σας και την πάντα καλοπροαίρετη διάθεσή σας! (της Γεωργίας Παρχαρίδου)

Από τον χορτασμό της επετείου της 28ης Οκτωβρίου Μαρία Ράγκου

Από τον εορτασμό της επετείου της 28ης Οκτωβρίου Μαρία Ράγκου

Κάλαντα στην κατοικία του Πρέσβη της Ελλάδας

ΒΡΕΘΗΚΕ ΑΚΟΜΑ ΕΝΑ ΚΑΝΟΝΙ ΤΟΥ ΔΣΕ

Μήνες από τις συγκλονιστικές μάχες που έδωσε ο Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας στην τριχρόνη εποποιία του την περίοδο 1946-49 αναδύθηκαν στο τριήμερο 27-29 Σεπτεμβρίου 2024, καθώς κάτω από τις νύctες ορθοπλαγίες του Σούφλικα, στον Γράμμο, στη θέση Γρουάπ αλ Τσάπη (λάκκος του Τσάπη) ανατολικά απ' τα Τσούμια, βρέθηκε και ανακτήθηκε από το ΚΚΕ ένα από τα θρυλικά κανόνια του ΔΣΕ. Από το απόγευμα του Σαββάτου βρίσκεται πλέον στον αυλόγυρο του Μουσείου του ΔΣΕ στο χωριό Θεοτόκος στα Μαστοροχώρια, μπροστά από το μνημείο και τις πλάκες με τα ονόματα των νεκρών μαχητών από τα γύρω χωριά. Πρόκειται για ένα κόσμημα, ένα κανόνι «Ρέιν Μένταλ» των 75 χιλιοστών, με εμβέλεια 5 χιλιομέτρων, ένα από τα κανόνια που είχε στη διάθεσή του ο ΔΣΕ και το οποίο παρέμενε για 75 χρόνια καλά κρυμμένο βαθιά σ' ένα δάσος οξιάς, προσμένοντας την ώρα που θα βρεθεί στα κατάλληλα χέρια. Ο θρύλος

του μεταφερόταν από στόμα σε στόμα χρόνια και χρόνια. (Κανόνι του ΔΣΕ σαν κι αυτό που βρέθηκε στον Σούφλικα, φωτογραφισμένο από το κινηματογραφικό συνεργείο του ΔΣΕ, στο αμφί του) Τα ντοκουμέντα που πιστοποιούσαν την ύπαρξή του, τη συμμετοχή του κανονιού στις μάχες, τους μαχητές που εκπαιδεύτηκαν σ' αυτό, τις ζημιές που προξένησε στον αστικό στρατό, υπήρχαν στο αρχείο του ΚΚΕ, μαζί με μοναδικά φωτογραφικά ντοκουμέντα από το κινηματογραφικό συνεργείο του ΔΣΕ, το οποίο είχε περάσει από την περιοχή. Ήταν γνωστό, λοιπόν, πως ένα από τα κανόνια του ΔΣΕ είχε παραμείνει στη θέση μάχης του, η οποία ήταν καλυμμένη με σειρές κορμών οξιάς, είχαμε δει στις φωτογραφίες του Μουσούρη και γύρω απ' το κανόνι τους πυροβολητές χειριστές του. Πού ακριβώς βρισκόταν όμως; Ακόμα κι αυτά τα στοιχεία του ΓΕΣ του αστικού στρατού δεν έδιναν ακριβή τοποθεσία

για τη θέση του. Στις έρευνες που κάνει εδώ και χρόνια το ΚΚΕ στην περιοχή, σηματοδοτώντας ένας προς έναν τους χώρους δράσης του ΔΣΕ, μετά την ανακάλυψη τμημάτων του κανονιού στην Πέτρα Μούκα, μπήκε στην ημερήσια διάταξη και η εύρεση του δεύτερου κανονιού στην περιοχή. Στην αρχή λίγο διστακτικά, ύστερα πιο ανοιχτά άρχισαν να φτάνουν πληροφορίες από κατοίκους των χωριών της περιοχής, κύρια από την Αετομηλίτσα (Ντέντισκο), για ό,τι είχε ακουστεί, για ότι κάποιος κάπου είχε δει, για ότι ένας επιζών μαχητής του ΔΣΕ θυμόταν. Τα δάση εκεί είναι απέραντα κι ως πρόσφατα αδούλευτα από ξυλοκόπους. Οι ρεματιές βαθιές και απροσπέλαστες. Κι όμως εκεί κάπου στη λάκκα υπήρχε ένα κανόνι. Η πρώτη συστηματική αποστολή έρευνας έγινε με μια μικρή ομάδα συντρόφων από τα Γιάννενα. Το βουνό προσεγγίστηκε από τα νοτιοανατολικά. Βάσανο σκέτο εκείνη η ανηφόρα μέσα σ' ένα δάσος που

με δυσκολία μπορούσες να διακρίνεις ίχνη από ζώα, πόσο μάλλον ανθρώπινα μονοπάτια. Λόγγος σκέτος. Το μόνο που εντοπίσαμε ψηλά στη βάση του βράχου ήταν ένα μονοπάτι με κατεύθυνση προς το Λιανοτόπι. Κάτι ήταν κι αυτό. Η επόμενη αποστολή ήταν εξαιρετικά μαζική. Αυτή τη φορά είχαμε μαζί μας και Νεστορίτες. Μα κατά κύριο λόγο ήταν νέοι σύντροφοι από την ΚΝΕ και το Κόμμα που αντέχαν τα πόδια τους. Οργώθηκε κυριολεκτικά όλη η νοτιοδυτική πλευρά του Σούφλικα ως ψηλά προς την πλευρά της Στάνης Λάμπρου. Ήταν τόσο στενό το χτένισμα που αποκλείστηκε κάθε πιθανότητα να βρίσκεται κάπου εκεί το κανόνι. Το ενδιαφέρον πλέον στρεφόταν δυτικά από το Μέγα Ρέμα. Σειρά τώρα είχαν οι οικοδόμοι κι άλλοι σύντροφοι που εκείνες τις μέρες έπαιρναν μέρος στις εργασίες διαμόρφωσης του χώρου στο Μουσείο που επρόκειτο να λειτουργήσει στη Θεοτόκο. Σε μια κυριακάτικη ανάπαυλα της δουλειάς μια αρκετά μεγάλη ομάδα αναρχικήθηκε κυριολεκτικά στα γκρέμια της κεντρικής περιοχής. Χτένισμα πάλι. Βρήκαμε μόνο μερικές εγκαταστάσεις στρατωνισμού, αλλά κανόνι πουθενά. Κι όμως ήταν ακριβώς εκεί δίπλα. Εκείνη την ημέρα καταγράφηκαν 18 χιλιόμετρα πορείας που κατέληξε στην Λετομηλίτσα. Ξανά κουβέντες... Τέταρτη προσέγγιση από ψηλά στα Τσούμια προς τα κάτω. Σειρά είχε το ίδιο το Μέγα Ρέμα. Βροχώσαμε.

Προσεκτική ανάγνωση χαρτών και
 ανάγλυφου, μερικές αναγνωριστικές
 προσεγγίσεις του χώρου πιο νότια
 πλέον. Και μια μέρα μια γερή εξόρμηση
 με τον Θωδωρή Μπουγάτσια από την
 Αστομηλίτσα, πιάσαμε από χαμηλά ως
 πάνω στα λιβάδια της Γρουάπ αλ Τσάπη.

Κι έγινε το πρώτο θαύμα. Στην αρχή ένας σωρός από εκατοντάδες σφαίρες και ιβώπια που κάποιος τους είχε βάλει φωτιά. Πιο πάνω δίπλα στις οξίες στο λιβάδι δεκάδες άδεια γεμίσματα βλημάτων, άλλα είχαν χρησιμοποιηθεί σε βολή κι από άλλα είχε αφαιρεθεί ο πυροκροτητής. Εδώ είμαστε! Αλλά πού ακριβώς; Στη νότια πλευρά του λιβαδιού, στη βόρεια κάλυψη ενός μικρού αυχένα μέσα στις οξίες κάμποσα βουλιαγμένα αμπριά. Δεν υπάρχει αμφιβολία πλέον. Αλλά πού ακριβώς; Περάσανε τρία χρόνια από τότε, ώπου μια μέρα το τηλέφωνο έφερε την ειδηση: **Ο Λευτέρης ο Ντίκος και ο Μάκης ο Λάμπας από την Αετομηλίτσα βρήκαν το κανόνι!**

(photo: Ο Λευτέρης Ντίκος και ο Μάκης Λάμπας ακριβώς στο σημείο που βρήκαν το κανόνι)
Συγκλονιστήκαμε. Πόσα χρωστάμε σ' αυτούς κι άλλους συντρόφους από ψηλά στην Αετομηλίτσα ως κάτω στο

Κεφαλοχώρι, όχι μόνο για το τωρινό, μα και για προηγούμενες δουλειές που χρειαστήκαμε βοήθεια. Τώρα, όμως, το κανόνι είχε γίνει υπόθεση όλου του χωριού. Έπρεπε να βρεθεί!! Και το βρήκαν! Και ειδοποίησαν αμέσως στο Κόμμα. Κι άρχισε ένα τρέξιμο...

Επιτόπου αποστολή, πρώτη απόπειρα να ξεμονταριστεί καθώς ήταν ένας όγκος μισού τόνου και πώς να κουβαληθεί, μελέτη του χώρου, βλαστήμια για τις φορές που περάσαμε δίπλα του και δεν το είδαμε, λεπτομερή σχέδια, πόσοι χρειάζονται, ποιοι θα πάνε, τι έχουν να αντιμετωπίσουν και χίλιες δυο λεπτομέρειες στο χαρτί για το πώς ένας όγκος μισού τόνου θα μεταφερθεί από το δάσος για 3 χιλιόμετρα μέχρι να μπορεί να φορτωθεί σε κατάλληλο όχημα. Κινητοποιήθηκαν οι πάντες. Από τη Θεσσαλονίκη, την Κοζάνη, την Καστοριά, το Άργος Ορεστικό, το Νεστόριο, το Κεφαλοχώρι, βεβαίως την Αετομηλίτσα, παιδιά αγωνιστών της περιοχής.

Πήγαμε με το χειρότερο σενάριο: Κι αν δεν βρεθούν όλα τα υλικά που χρειάζονται, κι αν δεν μπορούσαμε να το ξεμοντάρουμε, είναι και 75 χρόνια μέσα στο δάσος, κι αν δεν έχουμε κατάλληλο όχημα και δώστου μαύρα ερωτήματα. Απάντηση: Μία. Θα το μεταφέρουμε ο κόσμος να χαλάσει. Μας τα χάλασε δυο τρεις βδομάδες ο καιρός. Όμως την κρίσιμη μέρα βρέθηκαν στο βουνό 25 νοματάι. Κι οικοδόμοι και μηχανικοί, και φοιτητές και σποπνήδες. Δεν πήγε καλά το ξεμοντάρισμα. Μπήκαν μπροστά τα σχοινιά κι οι τροχαλίες. Και

δώστου να αντιλαλῶνε οι ρεματιές απ' το
εεσεωωπι! Ένα ολόκληρο μισάωρο να βγει
από τον λάκκο, να περάσει απέναντι στο
ρέμα, να ανέβει μια κάθετη ὄχθη 4 μέτρα.
Κι ύστερα μέσα από τις λιανούρες τις οξείες,
70 πόντους προώθηση στο κάθε εεσεωωπι.

Και με τον κίνδυνο να φύγει κάτω σε κάνα γκρέμι. Ο Τάκης, ο Νίκος, ο Λευτέρης, ο Γαργάλας ...θα αδικήσουμε άνθρωπο άμα αρχίσουμε την παράθεση για το τι έκανε ο καθένας σε κάθε κρίσιμη στιγμή.

Δυο όμως ξεχωριστές ευχαριστίες θα τις δώσουμε: Στον Τάκη τον Σδούκο απ' το Κεφαλοχώρι, που μας έφερε όλα εκείνα που χρειαζόμασταν ψηλά στο βουνό. Και στον Θωμά τον Νταούτη απ' το Νεστόριο που μας άνοιξε μονοπάτι εκεί που φάνταζε πως δεν θα περνούσαμε από τους κομμένους κορμούς.

Κρατάμε μια φράση του Μάκη που είπε στο τέλος συγκινημένος: «Σύντροφοι, πρώτη φορά το ζήσαμε αυτό, τέτοια συντροφικότητα, τέτοια αλληλεγγύη, τόση προσοχή ο ένας τον άλλον, για μας στο χωριό είναι μεγάλο θέμα πως στάθηκε το ΚΚΕ δίπλα μας».

«Για μας στο χωριό». Έτσι είναι. Έτσι το είδαν. Μια δική τους υπόθεση. Κι έτσι είναι. Τα χωριά αυτά έχουν δώσει τα καλύτερά τους παλικάρια σ' αυτόν τον αγώνα. Και τιμούν το ΚΚΕ με κάθε ευκαιρία. Τώρα ήταν το κανόνι. Μεγάλο θέμα.

Απ' τις 9 το πρωί μέχρι τις 4 τ' απόγευμα που το κανόνι ήταν πια έξω απ' το δάσος, δεν γόγγιζε κανένας. Κι όταν σε μια ανάπαυλα του εσσεωωπ αντήχησε η ορθοπλαγιά του Σούφλικα από μια δέσμη τιμητικές ντουφεκιές, το σύνθημα «Οι μαχητές του Γράμμου δεν λύγισαν ποτέ, δόξα και τιμή στο ΚΚΕ» ήταν λες κι ακούγονταν μέχρι και την Καστοριά! Η συγκίνηση στο απόγειο.

Κι αργά το απόγευμα πια, τα αμάξια που

περνούσαν από τον επαρχιακό δρόμο Κόνιτσα - Πεντάλοφος σταματούσαν να δουν το παράξενο θέαμα: Ένα κανόνι στημένο στον περίβολο του Μουσείου - Μνημείου για τον ΔΣΕ στη Θεοτόκο. Δίνουν και παίρνουν οι κουβέντες, τι και πώς και θα συνεχίζονται από δω και πέρα γιατί το κανόνι ψηλά πάνω στον Σούφλικα έχει να μας πει πολλά ακόμα. Και κείνα τα παιδιά οι ορειβάτες που κατεβαίνουν απ' τις Αρένες και βλέπαν τον Λευτέρη τον τσοπάνη να περνά με ένα κανόνι φορτωμένο στην καρότσα θα 'χουν να λένε... Και πόσοι ακόμα.

Μέλη της ομάδας που ανέβηκε στο Γκρουάπ αλ Τσάπη για να μεταφέρουν το κανόνι

ΥΓ: Ας μας επιτραπούν δυο κουβέντες για τον Λευτέρη τον Ντίκο, τον τελευταίο τσοπάνη της Αετομηλίτσας που κάνει κάθε χρόνο δυο φορές με τα πόδια και τα γίδια του όλη τη διαδρομή απ' το Καλαμάκι της Αγιάς, στο Αιγαίο, ως πάνω στο Ντέντσικο στον Γράμμο, 25 μέρες στη διάβα να πάει κι άλλες τόσες να γυρίσει. Τώρα ετοιμάζεται πάλι. Καλό κατευόδιο σύντροφε.

Σημ: Η μπουκιά του κανονιού είναι ανατιναγμένη καθώς αυτό προβλέπει το πρωτόκολλο όταν μια θέση μάχης πρόκειται να εγκαταλειφθεί, για να μην πέσει το κανόνι άθιχτο στα χέρια του αντίπαλου. Κι αυτό συνέβη στις τελικές μάχες μεταξύ 26 και 29 Αυγούστου του 1949. (Πηγή 902.gr)

Διεκδίκηση των γερμανικών αποζημιώσεων από το ΔΣ της ΕΑΕΑ-ΔΣΕ

Το ΔΣ της Πανελλήνιας Ένωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ) κατέθεσε εις νέου αναφορά για την διεκδίκηση των Γερμανικών Αποζημιώσεων στην Επιτροπή Αναφορών του ευρωκοινοβουλίου.

«Εκτιμούμε ότι με βάση τα νέα στοιχεία που έχουν προκύψει στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από το κλείσιμο της προηγούμενης αναφοράς της για το ίδιο θέμα το 2016, η Επιτροπή Αναφορών του ευρωκοινοβουλίου πρέπει να τοποθετηθεί, όπως και η Κομισιόν.

Γιατί το ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων αφορά τις διεθνείς υποχρεώσεις πολεμικών οφειλών ενός κράτους - μέλους της έναντι άλλου κράτους μέλους της, που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις», σημειώνει σε σχετικό δελτίο

Τύπου.

Παραθέτουμε την αναφορά:

«Το 2024 κλείνουν 80 χρόνια από την απελευθέρωση της Ελλάδας από τη φασιστική κατοχή. Ογδόντα χρόνια από τότε που ο ελληνικός λαός συσπειρωμένοι στο ΕΑΜ, στον ΕΛΑΣ, την ΕΠΟΝ με ψυχή και αιμοδότη τους το ΚΚΕ με έναν ηρωικό αγώνα νίκησαν τη Ναζιστική Γερμανία και τους ντόπιους συνεργάτες της. Η συντριβή της ναζιστικής Γερμανίας στην Ευρώπη έγινε τελικά κατορθωτή με τη τεράστια συνεισφορά της ΕΣΣΔ και του Κόκκινου Στρατού. Οι Γερμανοί ναζί κατακτητές αποχωρώντας από την Ελλάδα άφησαν πίσω τους μια χώρα κατεστραμμένη.

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τους περισσότερους νεκρούς, συγκριτικά με τον πληθυσμό της, την

περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Πάνω από 500.000 ήταν οι νεκροί στη διάρκεια της τετράχρονης γερμανικής φασιστικής κατοχής, ενώ ανυπολόγιστες ήταν οι υλικές ζημιές από τις λεηλασίες και τις καταστροφές.

Ογδόντα χρόνια μετά παραμένουν ανεκπλήρωτες οι δίκαιες και τεκμηριωμένες αξιώσεις του ελληνικού λαού για τις πολεμικές επανορθώσεις - αποζημιώσεις που οφείλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία Γερμανίας (ΟΔΓ) για τις καταστροφές που προξένησαν στην Ελλάδα οι εγκληματικές ναζιστικές ορδές σε βάρος αμάχων, γυναικών, γερόντων, παιδιών, ακόμη και βρεφών για να κάψουν την μεγαλειώδη αντίσταση του ελληνικού λαού.

Οι οφειλόμενες γερμανικές πολεμικές αποζημιώσεις περιλαμβάνουν:

Το αναγκαστικό κατοχικό δάνειο-ληστεία

που επιβλήθηκε στην κατεχόμενη Ελλάδα από τη ναζιστική Γερμανία. Αποζημιώσεις για τις τεράστιες καταστροφές στις υποδομές που προκάλεσαν τα γερμανικά κατοχικά στρατεύματα στη διάρκεια της ναζιστικής κατοχής.

Τις αποζημιώσεις των θυμάτων των φρικιαστικών ναζιστικών εγκλημάτων στις μαρτυρικές πόλεις και χωριά της Ελλάδας, των ομήρων στα ναζιστικά στρατόπεδα και στα εργοστάσια των γερμανικών μονοπωλίων.

Την επιστροφή των αρχαιολογικών θησαυρών ανετίμητης αξίας και των θησαυρών πολιτιστικής κληρονομιάς που λεηλατήθηκαν από τις γερμανικές κατοχικές δυνάμεις.

Η Βουλή των Ελλήνων σε σχετικό πόρισμά της υπολογίζει τις αποζημιώσεις σε 410.000.000.000 ευρώ (κατοχικό δάνειο, επανορθώσεις από καταστροφές και χρέη προς τους ιδιώτες για τα ολοκαυτώματα, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, κλπ), ενώ σε αυτά πρέπει να προστεθούν και 10 δις ευρώ για τα χρέη από τον Α παγκόσμιο πόλεμο. Πρόκειται για τεράστιες υποχρεώσεις απέναντι στην Ιστορία και τον Ελληνικό λαό. Τον Απρίλιο του 2019 η Ολομέλεια του Κοινοβουλίου ενέκρινε ψήφισμα «για τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών», σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της συζήτησης επί της Εκθέσεως της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διεκδίκηση των Γερμανικών Οφειλών.

Η Πανελλήνια Ένωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ), για μια ακόμα φορά, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα για να διεκδικήσει η κυβέρνηση τις πολεμικές αποζημιώσεις από την ΟΔΓ η οποία αρνείται να αναλάβει τις υποχρεώσεις της και να καταβάλλει τις αποζημιώσεις.

Έχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες όλες οι μέχρι σήμερα Ελληνικές κυβερνήσεις που δεν διεκδικούν με επιμονή και σχέδιο ενεργειών τις οφειλές της Γερμανίας, επικαλούμενες προσχηματικά το να μη διαταραχθούν οι σχέσεις των δύο χωρών. Είναι απαίτηση του ελληνικού λαού η ελληνική κυβέρνηση να διεκδικήσει, χωρίς περιστροφές και σκιοπιμότητες που εξαντλούνται σε εθιμοτυπικές αναφορές, με συγκεκριμένες ενέργειες να πληρωθούν οι πολεμικές οφειλές της ΟΔ Γερμανίας στην Ελλάδα γιατί αυτές αποτελούν χρήματα του ελληνικού λαού. Απαιτούμε από τη Γερμανική κυβέρνηση τις επανορθώσεις-πολεμικές αποζημιώσεις που έχουν αποφασιστεί στη Διεθνή Διάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων (Δεκέμβρης

1945-Ιανουάριος 1946), από την υπογραφή της Συμφωνίας της ΟΔΓ το Φλεβάρη 1953 στο Λονδίνο, που προέβλεπε διμερείς συμβάσεις διακανονισμού των πολεμικών επανορθώσεων με τις χώρες στις οποίες έπρεπε να πληρώσει, και από τη Συμφωνία Ειρήνης το Σεπτέμβρη 1990 στη Μόσχα. Η εξέταση από την Επιτροπή Αναφορών του ευρωκοινοβουλίου, με βάση τα νέα τεκμηριωμένα στοιχεία και η συγκέντρωση των οποίων μεσολάβησε από το κλείσιμο της προηγούμενης αναφοράς της ΠΕΑΕΑ - ΔΣΕ για το ίδιο θέμα το 2016, κρίνεται επιβεβλημένη. Όπως επίσης επιβεβλημένη είναι και η τοποθέτηση της Κομισιόν χωρίς περιστροφές, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η ΕΕ τοποθετείται επί παντός επιστητού σε όλη την υδρόγειο, άρα το ίδιο θα έπρεπε να πράξει και για το ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων που αφορά τις διεθνείς υποχρεώσεις πολεμικών επανορθώσεων και αποζημιώσεων ενός κράτους - μέλους της έναντι άλλων κρατών, που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις.

Η πλήρης ικανοποίηση όλων των δικαιωμάτων αξιώσεων του Ελληνικού λαού αποτελεί υπόθεση που αφορά τους λαούς όλης της Ευρώπης που υπέφεραν από τις θηριωδίες του ναζισμού φασισμού και που ζητούν οκτώ ολόκληρες δεκαετίες δικαίωση». (902.gr)

Η Πλατεία Δεξαμενής στο Κολωνάκι

Η Πλατεία Δεξαμενής, μια γωνιά της Αθήνας με μακριά ιστορία και ξεχωριστή ατμόσφαιρα, για την οποία έχουν γραφτεί πολλά. Βρίσκεται στην καρδιά του

Κολωνακίου, κάτω από τον Λυκαβηττό, σε ένα σημείο όπου η σύγχρονη ζωή συναντά την αρχαιότητα και είναι ένα από τα σημαντικότερα τοπόσημα της ελληνικής πρωτεύουσας.

Μεγάλη πλατεία πολύ δεν είναι, βρίσκεται κάτω ακριβώς από τον Λυκαβηττό και έχει όλα αυτά που της χάρισαν την φήμη ως «λογοτεχνικό στέκι», αν και μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα ήταν μια εξοχική περιοχή, στην οποία οι φτωχοί Λοιδωρικιώτες έβοσκαν τις κατσίκες τους. Στα χρόνια που ακολούθησαν σύχναζαν στην πλατεία μερικοί από τους μεγαλύτερους Έλληνες λογοτέχνες και ποιητές, ο Σουρής, ο Καζαντζάκης, ο Παπαδιαμάντης, ο Βάρναλης, ο Σικελιανός, ο Βλαχogiάννης κι ο Ελύτης. Έγραφαν ή περνούσαν την ώρα τους συνομιλώντας.

Ο Βάρναλης στα απομνημονεύματά του περιγράφει μια εικόνα της πλατείας στις αρχές του 20ού αιώνα: «Εκεί απάνου βρήκα μαζί με τα ψηλά δέντρα, τον καθαρόν αέρα, τον ήλιο και τη μακρινή θέα του Σαρωνικού, που με μεθούσε με τη γαληνάδα του και τ' αστράμματά του, τον καλύτερον εαυτό μου... Η Δεξαμενή τότε, είχε όλη της τη φυσική ομορφιά. Δεν είχε μαρμαρίνες σκάλες, δεν ήταν σφιγμένη σε... κορσέδες από πέτρινα ντουβάρια και σιδερένια κάγκελα. Χαϊρότανε το ψήλος της και τη λευτεριά της μακριά από τη βέβηλη πολιτεία. Οι λεύκες της ψηλές και ρωμαλέες από τις ωραιότερες της Αθήνας, χαρίζανε το δροσερό τους ίσαιο στους ερημίτες της νεοελληνικής λογοτεχνίας και μια βρύση στη μέση έτρεχε αδιάκοπα μέρα και νύχτα και αχολογούσε φλύαρα και χαρούμενα

σαν ένα πλήθος από πουλιά.» Για έναν από τους συχνούς θαμώνες της πλατείας, τον Οδυσσέα Ελύτη, σήμερα υπάρχει άγαλμα το οποίο δεσπόζει στην πλατεία ενώ υπάρχει και ανάγλυφη προτομή του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη. Η ιστορία της πλατείας ξεκινά από τον 2ο αιώνα μ.Χ., όταν κατασκευάστηκε η Αδριανέως Δεξαμενή, ένα εντυπωσιακό έργο υδραυλικής μηχανικής που τροφοδοτούσε την πόλη με νερό. Από αυτήν την δεξαμενή πήρε και το όνομά της. Έργο που φτιάχτηκε κατά τον 2ο αιώνα μ.Χ., επί αυτοκράτορα Αδριανού, είχε ως στόχο την υδροδότηση της πόλης με νερό από τις πηγές της Πεντέλης και της

Πάρνηθας.

Το Αδριανέιο Υδραγωγείο αποτελείται από ένα εκτεταμένο δίκτυο υπόγειων σηράγγων, υπαίθριων καναλιών και δεξαμενών. Το νερό ταξίδευε για πολλά χιλιόμετρα μέσα από αυτό το δίκτυο, ξεπερνώντας φυσικά εμπόδια και υψομετρικές διαφορές. Η κατασκευή του υδραγωγείου ήταν ένα τεράστιο εγχείρημα που απαιτούσε εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνικές. Υδροδοτούσε την πόλη αδιάκοπα για πολλούς αιώνες και δεν είναι τυχαίο ότι θεωρείται το σπουδαιότερο υδρευτικό σύστημα που είχε η Αθήνα κατά την αρχαιότητα. Μέχρι σήμερα,

είναι το μοναδικό ρωμαϊκό Υδραγωγείο για το είδος και το μήκος του, που κατασκευάστηκε στην Ευρώπη και ακόμα μεταφέρει νερό και αποτελεί μνημείο ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Σήμερα, η Πλατεία Δεξαμενής διατηρεί την αύρα του παρελθόντος, συνδυάζοντας την με τις σύγχρονες ανάγκες. Το θερινό σινεμά, το καφενείο-μεζεδοπωλείο και τα γύρω σοκάκια προσφέρουν μια όαση ηρεμίας μέσα στην πολυσύχναστη πόλη. Είναι ιδανικό μέρος για να απολαύσεις τον καφέ σου, να διαβάσεις ένα βιβλίο ή να κάνεις μια χαλαρή βόλτα. (φβ Kolonaki)

ΞΑΝΘΗ:

ΕΝΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΓΡΑΦΤΗΚΕ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40 (ΑΠΕ-ΜΠΕ <https://www.xanthinea.gr/2024/10>)

Αργυρόκαστρο, Κορυτσά, Κλεισούρα, Τεπελένι, Άγιοι Σαράντα, Τρεμπεσίνα. Τόποι και τοπωνύμια, τα οποία κάθε χρόνο τέτοιες ημέρες, παραμονές της επετείου της 28ης Οκτωβρίου, ακούγονται σε σχολικές εκδηλώσεις, αναφέρονται σε σχετικά αφιερώματα και ίσως ακόμα να επιστρέφουν στη μνήμη όσων συνδέθηκαν μαζί τους μέσα από τις ιστορίες συγγενικών τους ανθρώπων. Στο άκουσμα αυτών των ονομάτων, ο ερευνητής της ιστορίας ξεκινά ένα νοητό οδοιπορικό, που τον μεταφέρει από το Καλπάκι των Ιωαννίνων και την Αννίτσα των Γρεβενών, μέσω των ελληνοαλβανικών συνόρων, σε παραθαλάσσιες, πεδινές και ορεινές τοποθεσίες, εκεί όπου γράφτηκαν οι σελίδες του Έπους του '40.

Για αρκετές δεκαετίες, η αναδρομή στους προαναφερόμενους τόπους ήταν δυνατή μόνο νοητά. Εδώ και κάποια χρόνια, επισκέπτες από την Ελλάδα ταξιδεύουν στην Αλβανία για να συναντήσουν την ιστορία στον χώρο αλλά και για να αποτίσουν φόρο τιμής στους μαχητές και πεσόντες του Ελληνοϊταλικού Πολέμου, ιδιαίτερα σε εκείνους, οι σοροί των οποίων, για σχεδόν οκτώ δεκαετίες δεν είχαν τύχει πρόπουσας ταφής και παρέμεναν γνωστοί ως οι «άταφου» νεκροί του '40.

Επισκέψαι σε χώρους ιστορικής μνήμης

Πριν από λίγες ημέρες, δυο ομάδες

επισκεπτών από την Ξάνθη, τη Θεσσαλονίκη, την Κατερίνη και την Αθήνα, βρέθηκαν στην Αλβανία, πραγματοποιώντας Προσικνηματική επίσκεψη σε χώρους ιστορικής μνήμης. Την ευθύνη της επίσκεψης είχε το παράρτημα της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Στρατού Ξάνθης. Από το 2015 διοργανώνει αυτό το ταξίδι, δίνοντας την ευκαιρία επίσκεψης σε χώρους που αναφέρονται στα γεγονότα του Ελληνοϊταλικού Πολέμου, αλλά και σε χώρους που παρουσιάζουν την πνευματική, θρησκευτική, πολιτιστική και εκπαιδευτική ζωή της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας.

Μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν και ο Νίκος Κοσμίδης, υποψήφιος διδάκτορας Αρχιτεκτονικής του ΔΠΘ. Ο κ. Κοσμίδης είναι υπεύθυνος του

προγράμματος Δράσεις Ιστορίας Μνήμης Πολιτισμού του Ιδρύματος Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης στην Ξάνθη, το οποίο αποσκοπεί στην ανάδειξη της σύγχρονης ιστορικής, κοινωνικής και υλικής μνήμης, σε συνεργασία με δήμους, φορείς των επιστημών και πολιτισμού, καθώς και τις σχολικές κοινότητες.

Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, υπογραμμίζει πως «η επίσκεψη στους χώρους, όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα του 1940-1941, προσφέρει τη δυνατότητα σύνδεσης μνήμης, ιστορίας, οικογενειακών αναφορών και χώρου. Σε άλλες περιπτώσεις, η σύνδεση αυτή δεν είναι πάντα εμφανής, ιδιαίτερα όταν προκύπτει η αναπόφευκτη αλλοίωση του χώρου με την πάροδο του χρόνου. Στην περίπτωση, όμως, αρκετών σχετικών

τοποθεσιών στην Αλβανία, η σύνδεση είναι δυνατή όχι μόνο χωρικά αλλά και υλικά. Τα χώματα εκεί πάνω, όπως π.χ. στο Ύψωμα 731, ακόμα μαρτυρούν τα όσα διαδραματίστηκαν. Πολεμικό υλικό όπως σφαίρες, σκασμένα και άσκαστα βλήματα, πλήθος σκουριασμένων μεταλλικών στοιχείων και ορύγματα στο έδαφος, προσφέρουν μια απτή μαρτυρία υλικής σύνδεσης με την ιστορία».

Απόδοση τιμής στους πεσόντες του Έπους του '40

Πολλές οι ιστορίες των επώνυμων και ανώνυμων στρατιωτών που θυσίασαν τη ζωή τους. Από τις πιο συγκινητικές πάντως που ξεχωρίζει ο Νίκος Κοσμίδης είναι αυτή της Ερμιόνης Μπρίγκου, της αποκαλούμενης και «Μάνας της Χειμάρρας».

αυλή της Ερμιόνης Μπρίγκου υπάρχει ένα λιτό και απέριττο μνημείο για να θυμίζει τους έξι πεσόντες Έλληνες στρατιώτες.

Το 2018, επιτεύχθηκε η σύναψη συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας για τον εντοπισμό των άταφων νεκρών και την έναρξη της διαδικασίας ταυτοποίησης των οστών που εντοπίζονται σε μαζικούς τάφους. Η μνήμη τέτοιων σημείων διασώθηκε από γενιά σε γενιά.

Ο κ. Κοσμίδης, ο οποίος είχε ξαναβρεθεί το 2016 στην Αλβανία και σήμερα μελετά τη σχέση χώρου και μνήμης, αναφέρει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ: «Θυμάμαι την πρώτη επίσκεψη σε σημείο στην περιοχή της Κλεισούρας, όπου υπήρχε η μαρτυρία ύπαρξης μαζικού τάφου με εκατοντάδες Έλληνες πεσόντες μαχητές. Τότε, τον

δημιουργήθηκε κοιμητηριακός χώρος για την εναπόθεση των οστών, όταν θα ξεινούσε η διαδικασία εύρεσης και ανακομιδής τους. Όπως αναφέρει ο κ. Κοσμίδης, «σε αυτή τη νέα επίσκεψη, είδαμε τα άλλοτε κενοτάφια της μονής να φυλάσσουν, πια, τα οστά από “πολλά ελληνικά παιδιά”, όπως μοιρολογεί χαρακτηριστικά το ομώνυμο βορειοηπειρωτικό τραγούδι».

Από την ώρα που ξεινήσαν μεμονωμένες ή ομαδικές επισκέψεις από την Ελλάδα σε αυτούς τους χώρους, συγγενείς μαχητών και πεσόντων δεύτερης και τρίτης γενιάς, κατάφεραν να βρεθούν κοντά στα σημεία όπου έδωσαν τη ζωή τους χιλιάδες Έλληνες στρατιώτες.

«Από πλευράς μας», υπογραμμίζει ο κ. Κοσμίδης, «θα προσπαθήσουμε να προσφέρουμε αυτή τη βιωματική

Η κ. Μπρίγκου ήταν εννέα ετών, όταν γνώρισε τους έξι Έλληνες στρατιώτες που πολέμησαν στην περιοχή της Χειμάρρας και δέθηκε μαζί τους. Όταν αυτοί σκοτώθηκαν, κηδεύτηκαν από την ίδια και τον πατέρα της στην αυλή του σπιτιού τους. Μέχρι σήμερα ακόμα η οικογένειά της φροντίζει τον χώρο ταφής τους και η ίδια είναι πάντα πρόθυμη να μιλήσει για τους έξι στρατιώτες που γνώρισε ως παιδί. Στην

χώρο σημείωνε στον ορίζοντα μόνο ένας απλός λευκός σταυρός. Σήμερα, ο χώρος είναι περιφραγμένος και φυλασσόμενος, καθώς η επιστημονική ομάδα μελετά τα ευρεθέντα οστά και επιχειρεί την ταυτοποίησή τους».

Κοντά στο σημείο αυτό βρίσκεται η ιερή μονή του Αγίου Νικολάου, όπου με ευθύνη του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας κ. Αναστασίου,

σύνδεση με την εθνική και παγκόσμια ιστορία και στη νεότερη γενιά, την τέταρτη γενιά. Αυτήν η οποία δεν πρόλαβε να ακούσει από τους πρωταγωνιστές εκείνης της περιόδου τα όσα πέτυχαν οι προγονοί τους με αίμα, πόνο και θυσίες, αλλά η οποία μπορεί να τα προσεγγίσει και να τα ψηλαφίσει εκεί όπου αυτά καταγράφηκαν μια για πάντα στη γη».

ΠΟΙΟΣ ΉΤΑΝ Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΝΑΤΑΣ;

(<https://www.briefingnews.gr/>)

Η Αθήνα του 1860 δεν ήταν όπως οι άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Οι υποδομές ήταν ελάχιστες και οι καθημερινές ελλείψεις καλύπτονταν από τα επαγγέλματα της εποχής τα οποία στην πορεία του χρόνου εξαφανίστηκαν.

Την καθημερινή ανάγκη των πολιτών για νερό κάλυπταν οι αποκαλούμενοι νερουλάδες και οι κανατάδες που κυκλοφορούσαν στους δρόμους και είχαν έντονη παρουσία. Ο πιο γνωστός μικροπωλητής της εποχής ήταν ο μπάρμπα-Γιάννης ο κανατάς, που κυριάρχησε στη ζωή των Αθηναίων για μια εικοσαετία.

Αφού φόρτωνε το γαϊδουράκι του με τις στάμνες, γυρνούσε στους δρόμους της πόλης για να τις πουλήσει. Η παρουσία του δεν περνούσε απαρατήρητη στους περαστικούς. Μπορεί να ήταν ντυμένος με κουρέλια και ξυπόλητος, αλλά ήταν ψηλός και όμορφος. Είχε ξανθά μαλλιά και μουστάκι, φορούσε ψάθινο καπέλο και δεν δυσκολευόταν να πουλήσει τηπραμάτεια του στις Αθηναίες. Άλλωστε οι στάμνες του ήταν απαραίτητες σε όλα τα αθηναϊκά σπίτια, καθώς την εποχή εκείνη δεν υπήρχε δίκτυο ύδρευσης και προμηθεύονταν το νερό από τους νερουλάδες, οι οποίοι το μετέφεραν στην πόλη από τις πηγές. Η αυξημένη ζήτηση του επαγγέλματος του κανατά απέφερε κέρδη στον μπάρμπα-Γιάννη που του επέτρεψαν να ζει έναν παράλληλο βίο.

Ο αριστοκράτης κανατάς

Ο μπάρμπα-Γιάννης έγινε δημοφιλής στα αστικά σαλόνια. Όπως πολλοί Αθηναίοι της εποχής, δεν δίσταζε να τραβάει την προσοχή των συμπολιτών του. Μπορεί τις περισσότερες ημέρες της εβδομάδας να κυκλοφορούσε ξυπόλητος με το γαϊδουράκι του στους δρόμους της Αθήνας, αλλά τις Κυριακές μεταμορφωνόταν σε έναν καλοντυμένο αστό που πήγαινε βόλτα στους κεντρικούς δρόμους της πόλης μαζί με τους αριστοκράτες. Φορούσε ακριβό κοστούμι, καπέλο, είχε γυαλισμένα παπούτσια, κρατούσε μπουκάλι, είχε χρυσό ρολόι τσέπης και έκανε τον περίπατό του στην πόλη.

Μετά την εκκλησία, πήγαινε στο Σύνταγμα, έκανε τη βόλτα στους κεντρικούς δρόμους και σύχναζε στο φημισμένο μεγαλοαστικό καφενείο «Η ωραία Ελλάδα», που βρισκόταν στην οδό Αιόλου, αλλά και στο καφενείο «Σολώνειον». Γρήγορα έγινε η χαρακτηριστικότερη φυσιογνωμία της Αθήνας. Ήταν ιδιαίτερα συμπαθής

στο γυναικείο φύλο και είχε σχέσεις με πολλές αριστοκράτισσες.

Τραγούδι και ταινία «Ο Μπάρμπα Γιάννης ο Κανατάς»

Ο μπάρμπα-Γιάννης ήταν τόσο δημοφιλής που έγινε λαϊκό τραγούδι. Ο Βασίλης Ανδρέας Σάιλερ, αρχιμουσικός της στρατιωτικής μπάντας διασκεύασε ένα ιταλικό τραγούδι το οποίο τραγούδησε το 1933 η Ελβίρα ντε Ιντάλγκιο με τον Γιάννη Αγγελόπουλο και είχε τίτλο: «Μπάρμπα-Γιάννης κανατάς».

Όταν ο μπάρμπα Γιάννης έκανε την καθιερωμένη του βόλτα τις Κυριακές στο Σύνταγμα, η στρατιωτική ορχήστρα που έπαιζε μουσική δεν παρέλειπε να παίζει το τραγούδι του. Οι στίχοι του τραγουδιού περιέγραφαν την καθημερινότητα του όμορφου κανατά και λέγεται ότι τους είχε γράψει ο ίδιος ο μπάρμπα-Γιάννης.

Η ταινία «Μπάρμπα Γιάννης ο Κανατάς» με τον Αυλωνίτη σκηνοθετήθηκε από τους Κ. Στραντζαλή και Φρίζου Ηλάδη. Έπαιζε και ο νεαρός τότε ο Νίκος Κούρκουλος.

«Μπάρμπα-Γιάννη με τις στάμνες και με τα σταμνάκια σου να χαρείς τα μάτια σου. Κι αν φορείς ψηλό καπέλο και παπούτσια λάστιχο μπάρμπα-Γιάννη κανατά. Πρόσεξε μη σε γελάσει καμία όμορφη κυρά μπάρμπα-Γιάννη κανατά. Και σου πάρει το γαϊδουράκι και σ' αφήσει την ουρά μπάρμπα-Γιάννη κανατά. Μπάρμπα-Γιάννη σε λατρεύω θα σε αγαπώ πιστά μπάρμπα-Γιάννη κανατά».

Τα χρόνια περάσαν, αλλά η παρουσία του μπάρμπα-Γιάννη στην Αθήνα δεν ξεχάστηκε. Το 1957 η ζωή του

ενέπνευσε το σενάριο της ταινίας «Ο μπάρμπα-Γιάννης ο κανατάς». Στην ταινία ο μπάρμπα-Γιάννης, τον οποίο υποδύεται ο Βασίλης Αυλωνίτης, έχει επαφές με την καλή κοινωνία και προξενεί μια πλούσια κοπέλα με έναν εύπορο Αθηναίο. Η κοπέλα ερωτεύεται τελικά έναν φτωχό φοιτητή τον οποίο υποδύεται ο Αλέκος Αλεξανδράκης και ο μπάρμπα-Γιάννης τους βοηθά να παντρευτούν.

Η μυστηριώδης εξαφάνιση του μπάρμπα-Γιάννη

Ύστερα από είκοσι χρόνια παραμονής στην Αθήνα, ο όμορφος κανατάς δεν κυκλοφόρησε ξανά στους δρόμους της πρωτεύουσας. Ο μπάρμπα Γιάννης έφυγε ξαφνικά περίπου το 1880. Το γεγονός πως εξαφανίστηκε την ίδια περίοδο που έληξε ο ρωσο-τουρκικός πόλεμος το 1878, προκάλεσε ερωτήματα σχετικά με την αληθινή του ταυτότητα.

Κάποιοι υποστήριζαν πως ο ξανθός Γιάννης ήταν κατάσκοπος, ενώ άλλοι ανέφεραν πως ήταν Βούλγαρος και γύρισε στην πατρίδα του μόλις απελευθερώθηκε από τους Οθωμανούς. Ο ίδιος έλεγε πως καταγόταν από την Προύσα της Τουρκίας, ότι είχε πολεμήσει στον απελευθερωτικό αγώνα της Κρήτης του 1866 και ύστερα ήρθε στην Αθήνα.

Η πραγματική του ταυτότητα και ο λόγος που έφυγε τόσο ξαφνικά δεν μαθεύτηκαν ποτέ. Κανείς δεν γνώριζε παραπάνω πληροφορίες ούτε καν το επίθετό του. Όλοι τον αποκαλούσαν μπάρμπα-Γιάννη και το μόνο σίγουρο είναι πως ήταν μία ακόμα γραφική φυσιογνωμία της παλιάς Αθήνας.

ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ...

Το Δέλτα είναι ένας από τους πιο εντυπωσιακούς φυσικούς προσορισμούς της χώρας μας, όπου η φύση κυριαρχεί και η γαλήνη αγκαλιάζει κάθε επισκέπτη. Εδώ, το Θρακικό πέλαγος συναντά τα νερά του Έβρου, αποκαλύπτοντας τη ζωή σε όλο της το μεγαλείο.

Η περιήγηση με βάρικα στα ήρεμα κανάλια και τα νερά του δεν είναι απλώς μια εξερεύνηση αλλά ένα ταξίδι γεμάτο έμπνευση, καθηλωτικές εικόνες και μια βαθιά σύνδεση με την άγρια ομορφιά αυτού του ιδιαίτερου τόπου, που αξίζει να ανακαλύψει κανείς.

Ο Έβρος είναι ένας μεγάλος ποταμός, με συνολικό μήκος περίπου 530 χλμ., με τεράστια ιστορική και περιβαλλοντική σημασία. Οι αρχαίοι Έλληνες τον θεωρούσαν τον μεγαλύτερο ποταμό του τότε γνωστού κόσμου, αν και είναι ο δεύτερος σε μέγεθος ποταμός της νοτιοανατολικής Ευρώπης μετά τον Δούναβη.

Περίπου 30 χιλιόμετρα πριν τις εκβολές του, ο ποταμός διασχίζει τη λεγόμενη δελταϊκή πεδιάδα, ένα μοναδικό τρίγωνο γης 200.000 στρεμμάτων, που αποτελεί καταφύγιο για πλήθος άγριων ζώων. Στις εκβολές του ποταμού βρίσκονται δύο μεγάλες λιμνοθάλασσες, η Δράνα και τα Παλούκια, που μαζί με τα κανάλια και τις νησίδες, αποτελούν την καρδιά αυτού του οικοσυστήματος. Τα αναχώματα, που κατασκευάστηκαν από τη δεκαετία του 1950, έχουν δημιουργήσει διαδρομές που οδηγούν τους ταξιδιώτες στα πιο απομακρυσμένα και μαγευτικά σημεία του Δέλτα.

Οι δρόμοι κινούνται επάνω στα αναχώματα, που «αγκαλιάζουν» το Δέλτα/Photo: Shutterstock

Η μεγάλη αξία του έγκειται στην εντυπωσιακή βιοποικιλότητα που φιλοξενεί. Η περιοχή αποτελεί καταφύγιο για περισσότερα από 322 είδη πουλιών, καθιστώντας την έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους στην Ευρώπη για τη φύλαξη και την ανάπαυση υδρόβιων και μεταναστευτικών πουλιών. Το Δέλτα προστατεύεται βάσει διεθνών συμφωνιών, όπως η Σύμβαση Ραμσάρ και το Δίκτυο Natura 2000, και λειτουργεί ως σημαντικός οικολογικός κόμβος για την αναπαραγωγή, τη φύλαξη και τη μετανάστευση των πουλιών. Η περιήγηση στα νερά και τα κανάλια του Δέλτα του Έβρου προσφέρει απόλυτη γαλήνη και αναζωογόνηση, μέσα σε τοπία που μαγεύουν την ψυχή. Μια εμπειρία που ζήσαμε μαζί με τον Χρήστο Πασχαλάκη, ιδιοκτήτη της Delta Evros Explorer (Τηλ. 6977509107), ο οποίος, με τη βαθιά γνώση και την αγάπη του για την περιοχή, μας ξενάγησε στον

πλούτο της.

Μπήκαμε στη βάρικα από τη θέση Σκυλομπούγαζο, που «δένουν» και οι ψαράδες της περιοχής, περίπου 18 χλμ. απόσταση από το Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Έβρου (Τηλ. 2551061000) πριν το χωρίο Λουτρά. Πλέοντας στα κανάλια, φλαμίνγκο με το εντυπωσιακό ροζ χρώμα τους περπατούσαν στα ρηχά νερά, ενώ ερωδιοί και χουλιανοί έψαχναν για τροφή. Η παρουσία αυτών των πουλιών, τόσο κοντά μας, μας έδωσε την αίσθηση ότι γινόμαστε μέρος του μαγικού αυτού οικοσυστήματος, με τις σιωπηλές κινήσεις των πουλιών και τους ήχους της φύσης να δημιουργούν ατμόσφαιρα απόλυτης ομορφιάς και γαλήνης. (Οι Αργυροπελεκάνοι δίνουν το δικό τους χρώμα στο Δέλτα/Photo: Shutterstock)

Ο Χρήστος, με την εμπειρία του, μας ενημερώνει αναλυτικά για τα διάφορα είδη πουλιών, τη συμπεριφορά τους και τον ρόλο που παίζει το Δέλτα στη διατήρησή τους. Ήταν σαν να παρακολουθούμε ένα ζωντανό ντοκιμαντέρ στο National Geographic, με το Δέλτα να μας αποκαλύπτει τα πιο όμορφα μυστικά του. Αυτή η εμπειρία δεν ήταν απλώς μια παρατήρηση· ήταν μια ουσιαστική σύνδεση με τη φύση και την ομορφιά του Δέλτα.

Στο βάθος, πίσω από τις καλάμιες, διακρίνεται καθαρά στο τουρκικό έδαφος η πόλη Αίνο, γνωστή σήμερα ως Ενέζ. Η Αίνο υπήρξε σημαντική πόλη της Θράκης, με ελληνική παρουσία έως το 1923. Από εκεί καταγόταν η θρυλική Δόμνα Βισβίζη, καπετάνισσα της Επανάστασης του 1821, που έπαιξε ενεργό ρόλο στον αγώνα. Διασχίζοντας τα κανάλια του Δέλτα, επάνω στις μικρές καταπράσινες

νησίδες, βλέπουμε τις χαρακτηριστικές καλύβες κατασκευασμένες με ξύλα και λαμαρίνες. Οι καλύβες αυτές χρησιμοποιούνται από τους ντόπιους ψαράδες, που συνεχίζουν να ακολουθούν τους ρυθμούς του Δέλτα, ζώντας σε απόλυτη συνύπαρξη με τη φύση. Η καθημερινότητά τους, μερικές φορές παραμένοντας για μέρες ολόκληρες μέσα στο Δέλτα, περιλαμβάνει παραδοσιακές τεχνικές ψαρέματος που περνούν από γενιά σε γενιά.

Οι ψαράδες του Δέλτα δεν είναι απλώς μέρος του τοπίου, αλλά επιτελούν και εθνικό έργο. Με την ελληνική σημαία να κυματίζει στις καλύβες τους και στις βάρικες τους, διαφυλάσσουν την ελληνική κυριαρχία σε μια περιοχή όπου οι γείτονες προσπαθούν να αυξήσουν την επιρροή τους. Παίρνοντας τον δρόμο της επιστροφής, ο Χρήστος συνεχίζει να μας μιλάει με πάθος για το Δέλτα, την περιβαλλοντική του σημασία και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Με καταγωγή από τα Λουτρά Έβρου ο ίδιος, και χρόνια εμπειρία, αφιέρωσε όλη του την προσπάθεια για να αναδείξει το Δέλτα και να προσφέρει στους επισκέπτες την ευκαιρία να ζήσουν από κοντά τη μαγευτική ομορφιά και τον πλούτο του.

Η επίσκεψή μας στο Δέλτα του Έβρου δεν ήταν απλά μια περιήγηση στη φύση, αλλά μια βαθύτερη εμπειρία. Η σύνδεση με το τοπίο, η επαφή μας με την άγρια ζωή και η αίσθηση ότι βυθιζόμαστε σε έναν κόσμο όπου η φύση κυριαρχεί, έκαναν το ταξίδι αυτό αλησμόνητο. Είτε για παρατήρηση πουλιών είτε για γνωριμία με την τοπική κουλτούρα των ψαράδων, το Δέλτα του Έβρου προσφέρει μια εμπειρία γεμάτη ομορφιά, έμπνευση και απόλυτη ηρεμία.

Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου

Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου

